

Glasnik MIRA

Godište IX. • broj 11 • Međugorje • studeni 2014. • cijena 2,5 KM /10kn

Treće međunarodno hodočašće za osobe s invaliditetom „U Marijinoj školi”

„Draga djeco!

Molite u ovom milosnom vremenu i tražite zagovor svih svetih koji su već u svjetlu. Neka vam oni budu primjer i poticaj iz dana u dan na putu vašeg obraćenja. Dječice, budite svjesni da je vaš život kratak i prolazan. Zato, žudite za vječnošću i pripremajte svoja srca u molitvi. Ja sam s vama i zagovaram pred svojim Sinom za svakoga od vas, napose za one koji su se meni i momu Sinu posvetili. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.“

25. listopada 2014.

Iz sadržaja

Poruka za sadašnji trenutak
*Prolazno vrijeme i
žudnja za vječnošću*
fra Ivan Dugandžić

Uz 14. obljetnicu smrti fra Slavka
Barbarića
Pišem ti pismo
don Mirko Barbarić, SDB

Biblija
Otvorena osjetila
fra Ante Vučković

Svjedočanstvo
*U Međugorju sam
svoje talente stavio
u službu Crkve*
Stjepan Yesseta

Iz života Crkve
Čudesnost pisane riječi
fra Tomislav Pervan

25. Mladifest
Prava ljubav sve prihvaća
Antonio Strocchia, trajni đakon

Promišljanje

Kršćanska slika čovjeka

prema Novome zavjetu

U povodu hodočašća osoba s
invaliditetom u Međugorju

fra Tomislav Pervan

U Međugorju se u listopadu, pored svih ostalih aktivnosti, na svoju trodnevnu obnovu okupljaju osobe koje su u svemu upućene na druge, osobe s invaliditetom iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i mnogih drugih zemalja. Ove godine, zadnjega vikenda u listopadu, ovdje se okupilo više od 1.300 osoba s posebnim potrebama zajedno sa svojim pratnjom i tolikim volonterima koji su tim osobama darivali svoje vrijeme, srce, ljubav, pozornost, koji su ih pratili ustopice, stalno bili u pomoći i na raspolaganju. Rekli bismo da su invalidi osobe ekonomski *neprofitabilne*. Mnogi se pitaju zašto se oko njih mučiti, zašto se ne voditi mišlju eugenike, kao suvremeni pogani, pa ih već u majčinoj utrobi odstraniti. Upravo je tu ona *kvaka*, ona bitna razlika između kršćanske i poganske slike o čovjeku. Svaki čovjek od trenutka začeca nosi u sebi Božju sliku i priliku. Stoga vrijedi i ovdje barem se ukratko osvrnuti na kršćansko poimanje čovjeka, bolesti, invaliditeta te ga usporediti s poganskim, bilo antičkim ili novovjekim, poimanjem slike o čovjeku.

Za razliku od svih drugih religija, kršćanstvo ima u žarištu Raspetoga. Nešto nepojmljivo za sve „naravne“ religije, pa i one koje se ponose *knjigom*. Ono stavlja pred vjernika ekstremnu situaciju osobu Isusa Krista – razapeta između neba i zemlje; *Božjega slugu* kako trpi te razapet na križu umire. Križ, znamen križa od samo-

Fotografija na naslovnicu: Foto Dani

GLASNIK MIRA | Utemeljitelj i nakladnik: Informativni centar MIR Međugorje | Glavni urednik: Krešimir Šego | Lektor i korektor: Zdenka Leženić | Adresa: Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266 Međugorje, BiH | Tel.: 00 387 36 650 200; 653 327 | Faks: 00 387 36 651 300 | Služba pretplate: 00 387 36 653 342 | E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr | Internet: www.medjugorje.hr
Grafičko oblikovanje: Shift, Mostar | Tisak: Fram-Ziral, Mostar | List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006. | Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €

UPLATA PRETPLATE: Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352 | Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22 | Iz Njemačke u eurima: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300 | Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich - Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (za Glasnik mira), IBAN : CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2 | Iz svih europskih zemalja u eurima: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG, Kontonummer: 2155044 (za Glasnik mira), BLZ : 75090300, BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044 | Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221

► ga je početka bio spoticaj svima. Obrazovanima i neobrazovanima, Grcima i Židovima, ludost i sablazan, pa je tako ostalo do dana današnjega. Prvi prikaz Raspetoga u starome Rimu bijaše križ i na njemu čovjek s magarećom glavom, a dolje potpis: *Anaksimenu se klanja svome bogu!* Očito se htio narugati Anaksimenu „magarcu“ koji se klanja „bogu magarcu“. To bijaše vanjski izričaj nutarnjega raspoloženja spram Krista, spram Raspetoga.

U kršćanskoj slici čovjeka ne prevladavaju naravni elementi koje ćemo, primjerice, sresti u antici, u grčkom poimanju čovjeka. Grci su se vodili idealom tzv. *kalokagathije*, što bijaše ideal starogrčke izobrazbe i filozofije, a on se sastojao u skladu lijepoga i dobrog. Odgojni ideal starih Grka, poglavito u Ateni, bijaše u skladnu razvoju tjelesno lijepa i duševno dobra čovjeka. Postizalo se to vježbanjem tijela (tjelesni odgoj) i razvijanjem uma i srca (intelektualni, estetski i moralni odgoj: *mens sana in corpore sano – zdrav duh u zdravu tijelu*). Takva bijahu grčka arhitektonska pa i kiparska ostvarenja, savršena harmonija, proporcije te simetrija. To ćemo pronaći i u renesansnim pa i baroknim umjetničkim ostvarenjima koja su se povodila za grčkim idealima.

Novi zavjet to ne poznaje. On stavlja pod velik upitnik sve što je grčka misao i praksa smatrala lijepim, dobrim, idealnim. Oko Isusa imamo dominantno siromahe, bolesne, patnike, gubavce, zalutale, opsjednute kojima druge sile iznutra gospodare, diriraju, osobe koje su potrebne svekolike pomoći. Naprosto, svaka vrst bolesnika skuplja se oko Isusa, poglavito pak grješnici. Njima Isus posvećuje svoje vrijeme i daruje svoju naklonost. Na Isusu, na Raspetom, ostvaruje se ono što je zapisao prorok: *Na njemu ne bijaše lika ni ljepote*. Bijaše do neprepoznatljivosti na križu *deformiran*, upravo kao što pate od deformacija osobe s invaliditetom.

Kakve nam likove nude evanđeoski tekstovi? Ispred nas prolazi mimohod siromaha, u jednostavnim slikama i riječima. Susrećemo se s obrtnicima, ribarima, vojnicima, carinicima, prostitutkama – osobama kojima prema antičkom poimanju i ukusima ne zapada mjesto ni u kojoj literaturi, u najboljem slučaju u komedijama. Jednostavni ljudi iz nižih slojeva društva – ne samo da ih susrećemo u evanđeljima nego u njima igraju i odlučnu ulogu. Rijetko ćemo gdje susresti neke uglednije i viđenije osobe s kojima Isus komunicira. A tim jednostavnim likovima pridružuju se oni s ruba društva, izopćenici koji ne mogu u životu ostvariti ono za što su stvoreni: bolesnici, opsjednuti, dužnici, krivci, prezreni, iz društva izopćeni javni

grješnici ili gubavci. Sam Isus veli za sebe da *lisice imaju jazbine, ptice nebeske gnijezda – a on nema gdje nasloniti glave*. (Usp. Mt 8, 20; Lk 9, 58) Bez kuće i vlasništva, u svemu na druge upućen. Živi od milostinje i milodara dobrotvora, makar je iz Davidove loze. Sin je tesara iz Nazareta koji je do te mjere na zlu glaslu da se pojedinci pitaju *zar može išta dobra doći iz Nazareta*. (Usp. Iv 1, 46)

Dakle, u Novome zavjetu ton daju siromasi, bolesnici, maleni, poniženi, uvrijeđeni. *Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima* (usp. Mt 11, 25), klikat će Isus nakon što je zaprijetio teškim kaznama mjestima u kojima je učinio najviše svojih čudesa.

Novozavjetni čovjek u susretu s Isusom nije samo bolesnik, on je i opsjednut, njega

muče demoni, nije gospodar samoga sebe, demonske sile iznutra vladaju njime, otimaju mu njegovo dostojanstvo. Ti su ljudi izgubljeni, iskorijenjeni, oni su poput *ovce koja se izgubila, novčića koji je nestao negdje na zemljanu podu, sina koji je otišao u tuđinu i ondje spiskao sve živeći razvratno*. (Usp. Lk 15) Dakle, na sve strane promašaji, rupe, manjkavosti – to je vanjska pojavnost novozavjetne slike čovjeka pred Isusom. Stoga nikakva slučajnost da ton daju siromašni Lazar pred vratima, javno prokazana grješnica Magdalena, Zakej, prezreni šef carine koji se obogatio, ili pak onaj Samaritanac koji je pomogao čovjeku koji je upao među razbojнике. Oni su u jezgrenici novozavjetnih izvještaja.

To je, rekli bismo, *demimonde*, polusvijet, oni niži, za moralne farizeje nemoralni tipovi i likovi. Isus je u društvu „nemoralnih“, „deklariranih“, ali to ne znači da Isus ima posebnu ljubav za taj *polusvijet*, nego su ti žigosani prepoznali u Isusu osobu koja ih prihvaća i ljubi. Ne moramo postati grješnici da bismo se sviđjeli Isusu ili shvatili Isusovu osobu, ali, to Novi zavjet jasno kaže, svi smo grješnici. Pravednika nema. Stoga siromasi i ti deklarirani znaju tko su i što su, jer su oni s ruba društva otvoreniji za spasenje, ili nam se barem tako čini. U tom svjetlu trebamo shvatiti Isusovu radosnu poruku obespravljenima i rubnima. Nitko ne smije biti isključen, nitko se ne smije izdvajati (a *farizej znači izdvojen*), pa i najizgubljeniji ima mogućnost obraćenja. Svi su prihvaćeni i dobrodošli.

Kršćanstvo nije kao židovstvo ni etika ni moralni sustav, ono je i više od religije. Ono je osoba Isusa Krista koja poziva sve, obraća se svima, poziva na obraćenje, svakoga pojedinca. Ono je susret s Isusom i prihvata Isusa u vlastiti život. I tada se sve mijenja.

Upravo to razlikuje novozavjetnu sliku čovjeka od grčkoga ideala *kalokagathije*, lje-

pote i dobrote, ljepotana opaljena suncem, brončane kože što se natječe na olimpijadama. Siromasi, bolesni, opsjednuti, ružni, gubavci, oni nižega staleža adresati su radosne vijesti. Svima njima, pa i onima što žive na krajnjem rubu društva, vrijedi Isusov zov. U grčkoj, antičkoj slici čovjeka nema mjesta bolesti, ružnoći, hromu ili sakatu, dok Novi zavjet upravo to stavlja u prednji plan.

Biblija ne promatra čovjeka kao normalna i zdrava pojedinca, nego kao fizički ili duhovno defektna, deformirana, zakinuta. Bolest spada na čovjekovu definiciju kad se nađe pred Sinom Čovječjim. Možemo samo pretpostaviti strah ili paniku u Grčkoj ili Rimu ako se u obitelji rodi nenormalno dijete. Tek 28. dana od rođenja odlučivalo se hoće li se novorođenče pribrojiti obitelji ili izložiti da ga ptice ili zvijeri pojedju. Nakazan porod bijaše kazna bogova za cijelu obitelj i mjesto te su morali prinostiti žrtve i prinose da se bogovi umilostive i otklone nesreću od mjesta. Čak i prema Platonu boležljivi ljudi ne bi trebali živjeti niti radati djecu. A da i ne spominjemo mnoštvo pobačaja, ništetnost brakova među robovima, masovno pobacivanje i ubijanje djece, napose siromaha u okružju Novoga zavjeta.

Novi zavjet i kršćanstvo gledaju na čovjeka posve drukčijim očima. Njega se promatra u njegovoj grješnosti, slabosti, nedostatnosti, nesavršenosti, bijedi. Čovjeku se pojedincu pristupa bez predrasuda. Rodio se novi svijet i objavio svima nama u trenutku kad ona javna gradska grješnica stupa u „birano“ društvo (možda i svojih klijenata) te je suzama oprala i dugim vlasima otirala Isusove noge. U silnoj raskajanoj ljubavi spoznaje ona svoj grijeh i njoj biva oprošteno. Pred Sinom Čovječjim rađa se novi čovjek, nova samosvijest, i u grješnicima. Isus nije došao zvati pravednike, nego grješnike na pokoru i obraćenje.

Zato više nije završni stupanj moralnost, sfera pravednosti, nego ljubav, i zbog nje se njoj mnogo oprašta. Ljubav koja se objavljuje otkako je Sin Čovječji u svoje društvo primao carinike i grješnike te s njima blagovao. Sin Čovječji mora mnogo pretrpjeti. Ali u žrtvi Isusa Krista ozbiljuje se zamjena teza, promjena paradigma. Umire stari i rađa se novi čovjek koji živi za druge. I tko želi imati jasan odgovor na pitanje *tko je i što je čovjek*, odgovor se nudi: *Ecce Homo – Evo čovjeka*, trnjem okrunjena Sina Čovječjega.

Stoga i rano kršćanstvo preuzima novozavjetne crte, razvija oblike suživota koji se naskroz razlikuju od poganstva. Nema socijalnih razlika, bratska ljubav vlada, princip ljubavi prema neprijateljima je dominantan. Zajednica je zajednica *svetih* koji su u svijetu znak svim narodima. Kršćani ne sudjeluju

u poganskim običajima, orgijama, nego su oni kontrastno, alternativno društvo koje dokida sve podjele i razlike. Svima je sve zajedničko, Duh ih vodi, čine čudesa, sve međusobno dijele. Oni su istinski prevrat, živa kritika postojećega. Iščekuju dolazak Gospodina Isusa, a i robovi su punopravni vjernici i osobe.

U krilu se Crkve razvilo mnoštvo djelatnosti kojih ne bijaše u poganstvu, a danas je prešlo u opća ljudska prava i dostojanstvo čovjeka: skrb za siromahe i bolesne, odgojne ustanove, obrazovanje, znanost. U prednji plan stupa osoba, individuum, ne obitelj ili klan, što je pogodovalo razvoju osobnih talenata kod nadarenih. Ili pak skrb za bolesne i siromahe: U kršćanskome ozračju nitko tko je bio bolestan ili siromah nije smio biti napušten. Sve su to elementi koji su ušli u suvremeni društveni poredak, najprije u Europi, a onda i u cijelome svijetu. Sve se ravnalo prema *kanonu* Novoga zavjeta i Isusovih riječi. Svega toga nije bilo u poganstvu ili antici. Antika bijaše usmjerena prema najboljima, prema eliti, dok je kršćanstvo imalo u zreniku sve ljude.

Stoga biblijska slika čovjeka i danas utiskuje svoj neizbrisiv biljeg suvremenoj državi prava, socijale, kulture. Uvijek je pred očima slika patničkoga i raspetoga Isusa, Sina Čovječjega, kao velikoga upitnika spram smisla patnje i smrti. Križ u svojoj sublimiranoj zbiljnosti i prikazu patnje veliko je upozorenje sitima i zdravima na patnike i gladne, a njima samima križ je utjeha u njihovoj nevolji. Gdje nema patnje, nema ni supatnje. Gdje se ispušta patnja iz zrenika, primjerice kod djece, s vremenom otupi i smisao za supatnju, za sućut.

Njemački je pisac i nobelovac H. Böll jednom zgodom rekao kako je za njega i najbolji kršćanski svijet bolji od najboljega poganškoga zbog toga što u kršćanskom svijetu ima mjesta za svu patnju i bijedu, dok toga nema u poganstvu. Danas imamo na djelu, u ovome neopoganstvu na Zapadu, čistu eugeniku, selekciju već u majčinoj utrobi ili pak eutanaziju. Malo se tko od tih suvremenih pogana zanosi idealom bl. Majke Tereze iz Kalkute, A. Schweitzera, koji je kao liječnik napustio karijeru znanstvenika, čuvenoga orguljaša i filozofa u Europi te se zaputio na afrički Gabon, osnovao bolnicu i tu liječio cijeloga života bolesnike ili pak Kanadainin Jean Vanier, koji je ostavio mornaričku časničku karijeru, potom karijeru profesora filozofije u Torontu te osnovao zajednicu *L'Arche* za osobe s duhovnim, duševnim i tjelesnim potrebama. A svemu je pokretač Isus Krist koji zahvaća čovjeka iznutra i sili na promjenu života.

Foto: Beani

U krilu se Crkve razvilo mnoštvo djelatnosti kojih ne bijaše u poganstvu, a danas je prešlo u opća ljudska prava i dostojanstvo čovjeka: skrb za siromahe i bolesne, odgojne ustanove, obrazovanje, znanost. U prednji plan stupa osoba.

Prolazno vrijeme i žudnja za vječnošću

Često se čuje jadikovanje da živimo u vremenu relativizma, u vremenu izokrenutih vrijednosti i sumnjivih ideala. I nije se teško s time složiti. Za mnoge suvremenike vrijeme je novac i treba ga znati pod svaku cijenu unovčiti. Iz toga opet logično proizlazi da je novac, i sve što on omogućuje, ideal za koji se jedino isplati živjeti. S tim je opet povezano i pogrešno poimanje sreće. Imati puno novca i moći si priuštiti ono što obični smrtnici ne mogu, znači biti sretan, što opet znači da se treba okrenuti sadašnjem trenutku života i uživati ga.

fra Ivan Dugandžić

Takav pogled na život odaje i druga česta krilatica da je najvažnije zdravlje. Nema sumnje da je zdravlje svakom čovjeku jako važno. No znači li to da je i najvažnije od svega i da čovjeka neminovno čini sretnim? Kad bi novac i zdravlje doista bili izvor čovjekove sreće, to bi logično značilo da siromašni i bolesni ne bi mogli biti sretni. No, je li to doista tako? Ili nas u to iz dana u dan samo lažno uvjeravaju reklame koje slave bogatstvo, mladost, ljepotu i zdravlje, a vješto skrivaju starenje, bolest i patnju?

Prave vrijednosti života

Otvorimo li dobro oči, vidjet ćemo da je više radosnih i sretnih ljudi među siromašnima i bolesnima nego među bogatima i zdravima. To su oni koji su shvatili Isusovu riječ: „Najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravdu, a to će vam se nadodati.“ (Mt 6, 33)

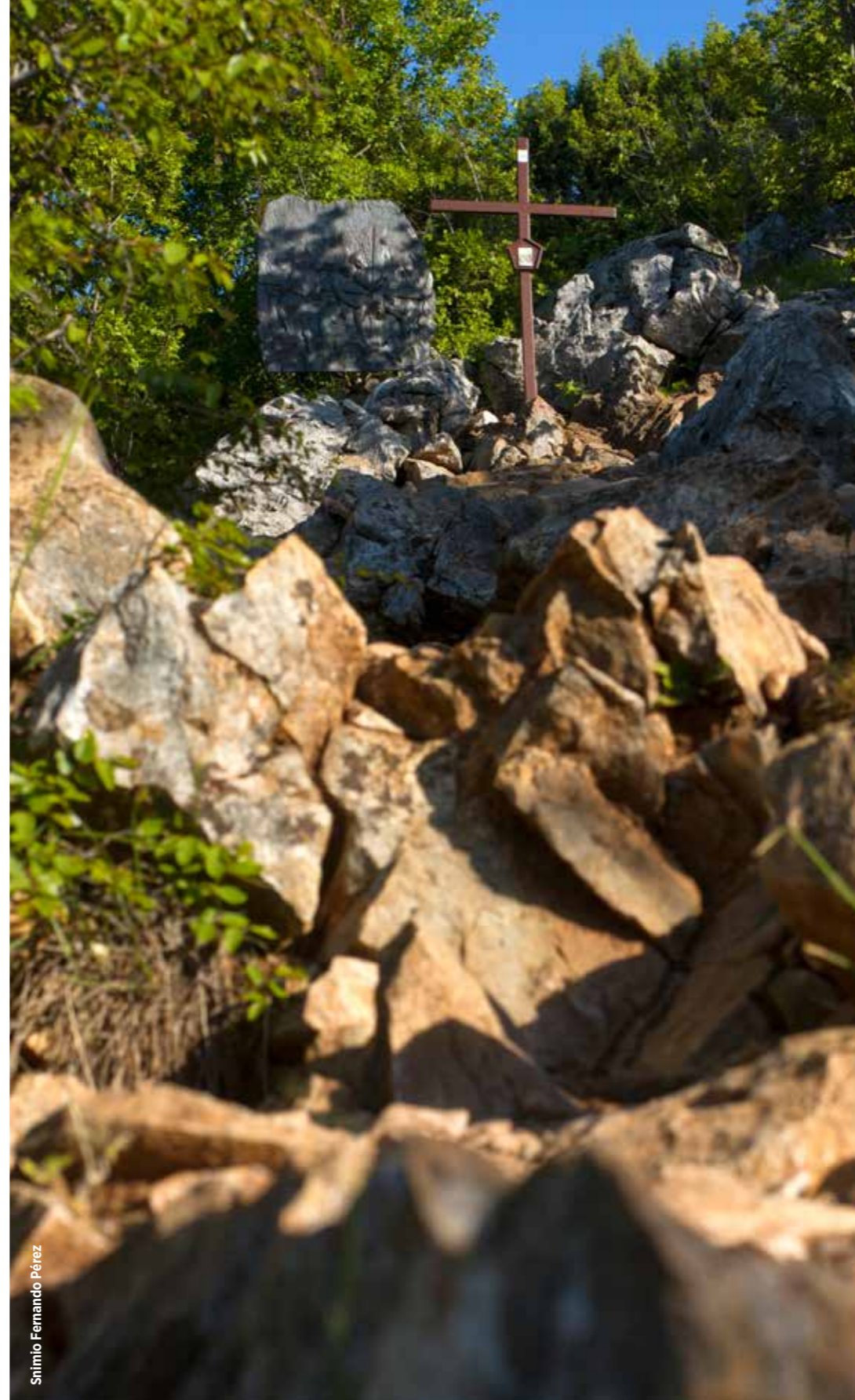
Od 23. do 26. listopada u Međugorju se na hodočašću okupilo 1.380 invalidnih osoba s njihovim roditeljima i volonterima. U završnom euharistijskom slavlju bilo je toliko raspejvane radosti i sreće da je svaki i slučajni nazočnik bio njome zadivljen i zahvaćen. Oni koji su jedva smogli novce za to hodočašće i koji su s obzirom na zdravlje u velikoj mjeri ostali uskraćeni, snažno svjedoče o sreći i radostima koje nisu od ovoga svijeta. Baš to čini još zanimljivijom i aktualnijom

i najnoviju Gospinu poruku kojom kao da nas sve želi otrijezniti i ohrabriti. Upozorava nas na kratkoću života i pogled nam usmjeruje prema vječnosti podsjećajući da je ovo milosno vrijeme u kojemu možemo zaslužiti sretnu vječnost, ako se obratimo i ugledamo u živote svetaca.

Vrijeme i vječnost

Biblija ima pozitivan stav prema svim stvarima, jer sva potječu od Stvoritelja koji je jedini dobar i svet. To već naglašava pisac *Knjige Postanka* kada opis svakog pojedinog dana stvaranja završava komentarom: „...i bi dobro!“ Svoja dobra stvorenja Bog povjerava čovjeku, a on se njima služi na pravi način sve dok služi Stvoritelju i ne dopušta da mu stvorenja zamijene Stvoritelja. Zato Isus odlučno upozorava da se ne može služiti Bogu i bogatstvu (usp. Mt 6, 24) i da treba sabirati blago na nebu, gdje je čovjekova prava domovina (usp. Mt 6, 20). Štoviše, Isus sve materijalno i prolazno smatra lažnim bogatstvom kojim se ipak može kupiti ono pravo bogatstvo na nebu, ako se podijeli sa siromašnima i potrebnima. (Usp. Lk 16, 9)

Isto vrijedi i za biblijsko shvaćanje vremena. Dug i zdrav čovjekov život smatra se Božjim blagoslovom pa se psalmist u tom duhu posve razumljivo obraća Bogu usrdnom molitvom: „Bože moj, nemoj me uzeti u sredini dana mojih“ (Ps 102, 25), istodobno svjestan kako ti dani ipak „prolaze brzo, i mi letimo odavle“ (Ps 90, 10). Ta spoznaja, međutim, ne rađa pesimističnim pogledom

Snimio Fernando Pérez

na život koji brzo prolazi, jer biblijski čovjek znade za vječnost. Tako mudri Sirah trijezno razmišlja o dužini i prolaznosti života: „Što je čovjek? Ili čemu služi?... Trajnost života njegova? Sto godina vrlo je dugo. A prema vječnosti te su godine kao kap morske vode ili zrno pije-ska.“ (Sir 19, 8-10)

Tragično je što je mnogim ljudima ta „kap morske vode“ ili „zrno pijeska“ sve jer žive samo za taj kratki trenutak vremena, a zaboravljaju vječnost. Svaki užitak za koji ljudi žive želi potrajati vječno, ali vrijeme to ne dopušta jer je sadašnji trenutak kratak i vrlo je brzo prošlost. Tako se može reći da

Krist je svojim dolaskom omogućio spasenje koje je čovjek prihvatio po krštenju, a mora se trajno dokazivati u svakodnevici života. To podrazumijeva i Gospa kada svoj pohod u brojnim porukama označava kao milosno vrijeme pozivajući na obraćenje i promjenu života.

začinje u vremenu, u obliku spasenja ili propasti, ovisno o tome kako se čovjek postavi prema milosti koja je uvijek dar od Boga. A ta je milost utjelovljena u dvostrukoj zapovijedi ljubavi, prema Bogu i prema čovjeku. Samo ono što čovjek učini slobodno u ljubavi ima vječnu vrijednost.

Milosno vrijeme treba iskoristiti

Biblija svjedoči kako Božji gnjev, koji zna planuti zbog nevjernosti naroda, uvijek natkriljuje njegovo smilovanje prema narodu. Štoviše, smilovanje u sebi nosi obećanje nove budućnosti u kojoj se širi obzor spasenja. Najavljujući skori svršetak babilonskog sužanjstva, prorok opisuje tajanstvenog Slugu Jahvina koji će obnoviti „Savez narodu“ i istodobno biti „svjetlost pucima“ (Iz 42, 6). Njemu Bog po proroku obećava: „Prema-lo je da mi budeš Sluga, da podigneš plemena Jakovljeva i vratiš Ostatak Izraelov, nego ću te postaviti za svjetlost narodima, da spas-moj do nakraj zemlje doneseš.“ (49, 6) A vrijeme kad će se to ispuniti prorok najavljuje kao „vrijeme milosti“ i „dan spasa“ (49, 8).

Sve to poprima još osobnije i snažnije crte u konačnu obećanju Pomazanika Jahvina u prorokovim riječima: „Duh Jahve Gospoda na meni je, jer me Jahve pomaza, posla me da radosnu vijest donesem ubogima, da iscijelim srca slomljena..., da navijestim godinu milosti Jahvine.“ (61, 1sl) Obećanje je stoljećima tiho živjelo samo u slovu Svetoga pisma i u dušama onih koji su to Pismo čitali i razumjeli. A onda je došao trenutak kada ono postaje stvarnost, kada je Isus u sinagogi u Nazaretu, na čuđenje i divljenje nazočnih, prvo pročitao proročku riječ koja najavljuje godinu milosti Jahvine da bi se odmah s njom poistovjetio. (Usp. Lk 4, 14-22)

Novozavjetni teolozi, a među njima posebno Pavao, tumače Isusov dolazak kao milosno vrijeme povijesti spasenja. To je ono poznato Pavlovo „sad“ koje se ponajprije odnosi na Kristov dolazak u kojemu on gleda „pravo vrijeme“ i „dan spasenja“ (usp. 2 Kor 6, 2), a koje svakomu čovjeku omogućava početak novoga života po krštenju (1 Kor

6, 11). Ako je doista „sad“ vrijeme milosti, Pavao s razlogom ozbiljno poziva svoje vjernike: „Iskoristite vrijeme, jer su ovi dani zli. Zato ne budite bezumni, nego uočavajte što je volja Gospodnja.“ (Ef 5, 16sl)

Te tri razine, povijesna, sakramentalna i moralna, idu nerazdvojivo zajedno. Krist je svojim dolaskom omogućio spasenje koje je čovjek prihvatio po krštenju, a mora se trajno dokazivati u svakodnevici života. To podrazumijeva i Gospa kada svoj pohod u brojnim porukama označava kao milosno vrijeme pozivajući na obraćenje i promjenu života.

Svetci kao uzor i poticaj

Polazeći od blizine svetkovine Svih svetih i Dušnoga dana, Gospa nam svetce ističe kao uzor i zagovornike. Promatrajući njihov uspio život, mi svoj pogled usmjerujemo prema vječnosti i izbjegavamo napast da budemo zarobljeni materijalnim i prolaznim. Izraz „žudite za vječnošću“ ima čvrsto uporište u Novome zavjetu. Pavao podsjeća svoje vjernike u Korintu da je „vrijeme kratko“ (1 Kor 7, 29) i stoga je svaki oblik ovozemaljske sreće ograničen i relativan „jer prolazi vanjski oblik ovoga svijeta“. (Usp. 7, 30sl)

Svjesni te prolaznosti svijeta, prvi kršćani žive za ponovan susret s Isusom i zato njihove molitve završavaju zazivom: „Maran atha!“, „Dođi, Gospodine!“ (1 Kor 16, 22) Tu svijest potvrđuje i pisac najmlađe biblijske knjige kada na samu kraju prvo podsjeća na obećanje uskrsloga i proslavljenoga Gospodina: „Pazite! Dolazim uskoro!“ (Otk 22, 6,20), da bi kao odgovor donio zaziv zajednice koja vjeruje tim riječima: „Amen! Dođi, Gospodine Isuse!“ (22, 20)

U današnjoj Crkvi nije ostalo puno od te novozavjetne svijesti o kratkoći vremena, a još manje žarke molitve za Gospodinovim dolaskom. Zbog toga je kršćanski život izgubio pretvorbenu ulogu soli i kvasca u ovo-mem svijetu, kršćanstvo se razvodnilo. Stoga je dobro čuti poziv Majke: „Dječice, budite svjesni da je vaš život kratak i prolazan. Zato, žudite za vječnošću i pripremajte svoja srca u molitvi.“ (25. listopada 2014.)

Istinska radost je plod ljubavi i sreće, svetosti i dobrote

Ljubav je prije svega težnja volje prema spoznati dobru. Sreća se sastoji u posjedovanju dobra koje ljubimo. Svetost je red u ljubavi. Dobrota nije ništa drugo nego ljubav koja se hoće darovati drugomu, drugoga učiniti sretnim. Radost je plod ljubavi i sreće, svetosti i dobrote. Radost je neopisiv osjećaj ponesenosti i dragosti, duševnoga zadovoljstva i sreće u Bogu.

fra Petar Ljubičić

S tvoreni smo iz ljubavi kako bismo bili sretni i mogli usrećivati druge. Čineći to, zauzvrat ćemo dobiti pravu sreću i radost. Za to se isplati žrtvovati i živjeti. Ne zaboravimo da prava i trajna radost i sreća ne dolaze kroz materijalna dobra, nego kroz našu sposobnost da se otvorimo i predamo Bogu, koji je izvor svega. Primimo Njegova Duha kako bismo voljeli svim srcem i bezuvjetno te se tako oslobodili svih napasti i okova.

„Kao što je Otac mene ljubio, tako sam i ja vas ljubio. Ostanite u mojoj ljubavi! Ostati ćete u mojoj ljubavi ako budete vršili moje zapovijedi, kao što sam i ja vršio zapovijedi Oca svog te ostajem u njegovoj ljubavi. Ovo vam rekoh, da radost moja bude u vama te da radost vaša bude potpuna!“ (Iv 15, 7-11)

Ove Isusove riječi kazuju nam vrlo mnogo: da nas Bog beskrajno ljubi. Isus nam povjера tu radost i želi da naša radost bude potpuna.

Što je zapravo radost?

Radost je duhovna urođena vrlina koju nam je Bog darovao. Mi se s njom rađamo.

Ona je fenomen duha i srca, kako se kaže za središte čovjekove biti, a ujedno je i tjelesni doživljaj.

Radost potječe iz božanskoga izvora. Naravno da možemo sve u svojem životu svesti na Boga, začetnika svakoga života, ali kod radosti postoji osnovna i pretpostavljena veza prema Bogu. Vjerojatno najvažnija izja-

va o Bogu naše vjere stoji u *Prvoj Ivanovoj poslanici*: „Bog je ljubav!“ (1 Iv 4, 8)

Znamo da je radost uvijek sestra ljubavi. Stoga je Bog i izvor radosti.

Bog je zajedništvo. On je u svojoj biti ljubav. S obzirom na to da je ta njegova ljubav savršena, ona je ujedno i radost. U Bogu se poklapaju radost i ljubav. Kršćanstvo je vjera u ljubavi i ljubavi prema bližnjemu, dakle kršćanstvo je vjera radosti.

U *Poslanici Galaćanima* (5, 22) spominju se ljubav i radost kao plodovi Duha Božjega. Najzad svima nama Isus obećava: „Ali ću vas opet vidjeti, te će se obradovati vaše srce, i vaše vam radosti nitko ne će moći uzeti.“ (Iv 16, 22)

Značajna je biblijska činjenica da anđeli božićne noći navješćuju pastirima iznimno veliku radost. Prva vijest o Isusu, Bogu među nama, i jest radost.

S pravom je Pavao VI. mogao zaključiti: „Radost je temelj naše zadnje i uzvišene poruke: Krist je radost!“

Koji su razlozi istinske radosti i kako sačuvati radosno raspoloženje

Pretpostavljam da je svatko od nas u svome dosadašnjem životu barem jedanput doživio stanje istinske radosti, duševnoga zadovoljstva, prave sreće...

Mogla je ta radost biti plod osjećaja da sam tu na mjestu koje mi je providnost dodijelila, da sam stvarno izabrao pravo životno zvanje, da tu gdje jesam svjedočim Kristovu nazočnost. Razlog istinske radosti može biti i u osjećaju da me svi potpuno razumiju, da mi posao ide od ruke, u osjećaju da

nam je duša čista, da u svome životu nalazimo smisleno ispunjenje. Svjesni tih osjećaja, mi se radujemo, drago nam je. I u takvu ushitu duše sve se radi zdušno, predano, radosno. Osjećamo se sretnima i spašenima...

Međutim, ipak se nameće jedno pitanje: Koliko traje jedno takvo radosno raspoloženje? Koliko traju takvi osjećaji sreće i zadovoljstva?

Zacijelo ćete odgovoriti iz vlastita iskustva da takvi osjećaji redovito ne potraju dugo. Ubrzo naiđu oblaci. Katkad i tako tmurni da potamne ono radosno duševno ozračje. Tako često nadođu mutne vode koje zamute prijašnju bistrinu duševnoga zadovoljstva.

A zašto se to dogodi? Zašto dopuštamo da nam netko ili nešto poremeti onu pronađenu ravnotežu u kojoj smo se našli kao na pravu mjestu, korisni i sretni u dnu svoga bića? I na to pitanje sigurno imate mnogo odgovora. I za svaki odgovor mislite da je točan. Među tim odgovorima naveli biste sigurno i onaj da je nekada dostatna i sitnica da nas naljuti, da nas izbaci iz onoga dobrog raspoloženja.

Jest, to je istina! Iskustvo nam kazuje da je tako. To će posebice priznati oni koji brzo planu. Koji su brzopleti i lako razdražljivi pa dopuštaju da najprije provru osjećaji. A razum kaska iza osjećaja i stignut će na određite vjerojatno pri zalazu sunca, kad se vruća krv ohladi. Osim toga i drugih sličnih i neznatnijih odgovora, pokušat ćemo navesti još nekoliko krupnih koje nikako ne smijemo zanemariti.

Život je uvijek tijek zbivanja. To znači da danas nije kao jučer. Sve se na neki način

mijenja. Čovjek se razvija i mijenja. Mnoge pojave oko čovjeka također doživljavaju svoj razvoj. I tako je čovjek iz dana u dan u različitim okolnostima. I dobro je što je tako. Kada bi život bio samo mirovanje, onda to uopće ne bi bio život. Bilo bi to tiho umiranje – hladna smrt. A život traži gibanje, rast, novosti, iznenađenja. Traži nešto drukčije od onoga što je već bilo. Tako nas Gospodin Bog obdaruje darom zanimljivih promjena koje naš život čine životom. Tako nas Bog čuva od dosadne jednolikosti.

Međutim, kao što nas time s jedne strane čuva od jednolikosti, s druge nas strane stavlja u neprilike koje nastaju zbog različitih novonastalih čimbenika. Ti novi čimbenici utječu na naše raspoloženje. Češće ga pretvore u uzrujanost, bezglavost – u neraspoloženje.

Kao što se mi mijenjamo, tako se mijenjaju i osobe pokraj nas

Nije rijetkost čuti kako je jučer neka osoba bila vesela i raspoložena, a danas je namrštena kao da će doći do proloma oblaka. Budući da se osobe pokraj nas stalno mijenjaju, i mi smo, tako reći, svakoga trenutka stavljeni u neku novu okolnost koja zahtijeva nov pristup. Ako pritom nismo gipki, ako ne „kužimo“ dobro tu novonastalu okolnost, dogodit će se dvoje: brata pokraj sebe ne ćemo razumjeti, a ni on nas ne će razumjeti. Zašto ga ne ćemo razumjeti? Zato što se u svom postupku pokazao nešto drukčijim od onoga na što smo naviknuti. A brat nas ne će razumjeti zato što pretpostavlja da se prema njegovu postupku tre-

ba drukčije postaviti. Trebali bismo, dakle, naći isti titraj, odgovarajuću mjeru.

Što bi trebalo činiti i kako ustrajati u dobru?

Svakako se treba napeti iz petnih žila da shvatimo brata ili sestru. A to, naravno, nije nimalo lak posao. Teško je ući u dubok osjećaj svijeta svoga subrata ili sestre da bi se iz toga svijeta mogao razumjeti njegov postupak. Ipak, tu ne smijemo štedjeti vlastiti napor. Krist je rekao da se ne će spasiti onaj koji svoj život ne izgubi poradi njega. A mi Krista možemo najčešće susresti i poradi njega trošiti svoj život u svome bližnjemu, u svome subratu, u svojoj sestri. Tko drugome pruži i samo čašu hladne vode, nagradit će ga nebeski Otac, kaže Isus.

Teških stanja ima i bit će ih. I naoko beznadnih i bezizlaznih. To je činjenica. Budući da smo stjecajem okolnosti često izloženi iznenađenjima, na mjestu je pitanje kako ostati u pravoj duhovnoj ravnoteži i onda kada nam postojeće stanje prijete da se smetemo, da izgubimo glavu. Drugim riječima, kako ustrajati u dobru? Kako zadržati čvrstoću svoga poleta i zanosa, pa makar bila riječ o pojavama za koje nam se čini da nadilaze razinu naše vlastite duševne jakosti?

Postoje neka „pomagala“ koja nam se nude da bismo mogli ustrajati u dobru: ne smijemo izgubiti prisebnost, ne smijemo dopustiti da nas nešto toliko zgrane da izgubimo prisebnost... Novonastala pojava mora se uzeti onakvom kakva jest.

Dramatiziranje samo šteti. Isto tako, ni umanjivanje važnosti ne pomaže razboritu

pristupanju. Jedino se prihvaćanjem nastale stvarnosti može postići dobro. Tko ne želi prihvatiti stvarnost takvom kakva jest, nego se samo opterećuje time što nije onakva kakva bi trebala biti (?) ili sâm želi, malo će moći učiniti za rast dobra i ustrajnost u dobru. Život se oživotvoruje u zbiljskoj stvarnosti.

Koliko je god moguće, svatko se mora potruditi da zadrži ozračje radosna življenja. Nikako se ne smije istisnuti iz sjećanja ono radosno raspoloženje i zadovoljstvo u vlastitu zvanju koje smo toliko puta iskusili.

Svakako treba ostaviti prostora i za **djelovanje Duha Svetoga**. On poučava u istini one koji se oslanjaju na njegovu snagu. Mi svojim moćima možemo mnogo učiniti. Isus kaže da bez njega ne možemo učiniti ništa. Mislio je, zapravo, bez njegove pomoći, bez njegova Duha. Pa na kraju krajeva sve i jest dar, dar Božji.

Treba moliti, istinski moliti. Ne bilo kako! Sabrano, ponizno, predano, pouzdano, postojano i pobožno! Treba moliti iz ozračja vlastitih i stvarnih životnih prilika. Treba jednostavno moliti. Mi ne znamo moliti kao djeca. Mi previše mudrujemo. Tko ne zna izliti svoju dušu pred Krista, taj nije sposoban moliti.

Brat koji ne zna moliti za svoga brata, onoga koji zajedno s njim radi cijeli dan, teško će moći s njim naći zajednički jezik. Tako je životvorna molitva veoma važna i nužna pomoć na putu ustrajnosti u dobru.

Ne traži se da živimo u nekoj stalnoj napetosti. Neprestano razmišljanje o tome

Foto Danil

Pišem ti pismo

Na 24. studenoga 2014. navršava se četrnaest godina od smrti fra Slavka Barbarića, svećenika koji je glavninu svoga života posvetio širenju poruke Kraljice Mira

don Mirko Barbarić, SDB

Dragi fra Slavko, dragi prijatelju!

Prošlo je 14 godina od našeg rastanka u Međugorju – od završetka Tvog zemaljskog hodočašća! Neki me nutarnji glasovi neodoljivo potiču na ovo pisanje, posebno nakon sudjelovanja s mnoštvom mladih na Mladifestu ovoga ljeta i gledanja filma koji nam je oživio Tvoj lik te pohoda Tvomu grobu. Potom, nakon sretno provedenih dana (susret salezijanske mladeži ovdje u Rijeci) s nezrecivo radosnim osjećajem pišem ove retkle!

Pismo je potreba ljudske duše, ali i svakodnevnoga života. U ovom pismu nije samo prisutan njegov pisac, tj. ja, nije to monolog ili poruka imaginarnu adresatu u nepoznato, nego je u njemu i duša našeg odnosa koji se razvijao još od malih nogu. Ono budi uspomene: one iz djetinjstva i one od kasnije, one tužnije i one najljepše, one koje su na površini i one što se skrivaju u podsvijesti. Pišem Ti zbog žive potrebe koja me ispunjava.

Želim malo „prelistati“ i neke ključne događaje iz posljednjih dvadeset godina Tvoga života. Ne kanim „sumirati“ Tvoj život kroz puko nizanje trenutaka jer je svaki od njih neopisiv: trenutaka radosti i patnje, očekivanja i oplakivanja, strahova i nadanja. Ne kanim pisati nikakav čaroban epigram koji bi trebao obuhvatiti Tvoju osobu i život. Ne. Imam neki osjećaj, kao da ću u isti mah biti i sa sobom i s tobom, kao da ne ću biti vezan za vrijeme i mjesto. Ti i ja nismo međusobno odvojeni neprobojnim granicama, nego smo skupa, zajedno, upravo zato što imamo jednako poseban život. Pripadamo jednoj živoj zajednici: nebesko-zemaljskoj Crkvi. Zato je moguće komunicirati iz svih vremenskih udaljenosti i prostora koji nadživljavaju svagdašnju stvarnost.

Čudesno obdaren radnik u Gospodnjem vinogradu

Tvoj mi je lik zapanjujuće živ lik i naše poznanstvo spada u red onih susreta koje čovjek ne može više zaboraviti. Živ lik koji svojim životom i djelima obilježava našu epohu kao što slikarevo oko daje rječit život nekom pejzažu. Bio si čudesno obdaren radnik u vinogradu Gospodnjem! U tebi se očitovala ona posebna energija, ona neodoljiva unutarnja „prisi-

la“ koja se prema van očituje u snazi volje i po silno kreativnu unutarnjem životu.

Čitavo Tvoje biće zračilo je radošću, istinskom radošću. Tvoje se misli i dosjetke rađaše u društvenom dodiru. Tvoj je duh uvijek bio u pokretu, nekako veselo, bodar, čak i kad je bio najozbiljniji. Imao si duhovnu privlačnost koja je okupljala ljude posvuda kamo si dolazio. Laćao si se uvijek novih pothvata, a Tvoji su snovi urodili značajnim ostvarenjima. Bio si redovnik koga ni iznimna veličina talenta nije mogla udaljiti od jednostavnih, običnih – od potpore potrebnih ljudi. Ali, bio si i čovjek stalnog preispitivanja: tamo gdje su drugi znali samo za gotove odgovore ili ih nastojali konstruirati, ti si otkrivao uznemiravajuća pitanja i smiono ih formulirao. Vidim te, fra Slavko, među ljudima koji s nekim prirodanim nemirom od početka ne nalaze svoje mjesto u danim i općenito prihvaćenim oblicima života i u poretku svoga vremena, tj. nerani od neutaženosti – iz ograničena i konačno dana svijeta prema nečemu beskrajnomo.

Godina Tvoga rođenja: 1946. Iz muzeja uspomena koje su ostale iz djetinjstva, iz školskih dana iskrsavaju pojmovi: Dragičina, igre skrivavača, mašice i klisa i „škole“ i... nama istih učitelja i fratara, školskih kolega, kupanja po bunarima... Ništa uznemirujuće, nego veselo razigrano djetinjstvo protkano radom i životom u obiteljskome krugu.

Preskačem mnogo toga i pitam se kakve si ogorčene strasti uskovitlao kad te je Tvoj bivši školski kolega, službenik Udbe, ispitivao u svezi rada s mladima u Mostaru rekavši Ti: „Sad se ne poznamo...“ Ništa nije bilo lakše nego pasti u zamku jednog od brojnih komunističkih paragrafa, ali Ti si mudro, hrabro i ponosito ostao svoj. Vlast u Mostaru htjela Ti je ograditi prostor djelovanja i slomiti u Tebi revnog pastira mladih. U Tebi se i tada očitovala nova pobjedonosna životna snaga. Ja bih sa sv. Pavlom uzviknuo: „Ne uračunalo im se...“. Bio si difamiran na više strana, ali ne ćemo o tome ovdje i sada.

Događaji koji mijenjaju svijet

I došla je godina 1981. Bila je blagdan i početak nove epohe, ne samo za Međugorje i Hercegovinu nego i događaj koji je prerastao u planetarnu stvarnost kad se pojavila „priča“ za koju se čini da to nije stvar od ovoga svijeta. Nešto neočekivano, iznenadno i uznemi-

rujuće za sve: od vidjelaca do župljana, vlasti, policije, tolikih znatizeljnika... godina koja je dala svoj pečat Tvojem cjelokupnom daljnjem radu i cjelini Tvoga životnoga puta. Bila je to vijest kao munja iz vedra neba. Bijaković, Podbrdo, Križevac, Međugorje... postadoše planetarno poznati.

Od 1981. do smrti zapala Te je zadaća da odgovaraš na pitanja koja uznemiruju, da daješ odgovore koji unose svjetlo u događaje nadnaravna podrijetla, pune raznih dvojbi. No, ti događaji, ma koliko da su bili potresni, i ponekad revoltirajući, sve su Te jače poticali na rad, na aktivnost, a ujedno na to da raščistiš nazore, svoje i mnogih drugih.

Mogao si imati opravdanja i razloga da se pritajiš, da zanimiš, da se skloniš u inkognito. Međutim, ti pišeš knjige, članke, razgovaraš, istražuješ... održavaš tečajeve, hodočastiš po svijetu... Tražiti istinu o Međugorju nije ni jednostavno ni lako... Ono Ti je bilo darovano da živiš u njegovu duhovnome habitusu. A uza nj su vezane i stajale razne teorije jedna nasuprot drugoj, o kojima se moglo diskutirati. Stajale su nasuprot ljudima i njihovim različitim misaonim sustavima, percepcijama, nazorima, uvjerenjima... I ti su događaji bili jači od svakog drugog zemaljskog autoriteta.

Iz Tvojih biografskih podataka ne možemo saznati, ali Tvoj je život imao i svoje drame. Saznajemo mnogo više što si proživio iz svjedočanstava i iskustava ljudi s kojima si dijelio životno poslanje. Činilo se u nekim trenucima da si vođen osobnim moralnim impulsima postao redovnik - fratar - buntovnik, ispunjen ljubavlju prema Crkvi i u traženju načina za dijalog.

Povijest tvoga života od 1981. neodvojiva je od povijesti međugorskih događanja... Međugorje Ti je postalo duhovni i duševni dom. Hodočasnici su sačinjavali stalni ljudski pejzaž Tvoga života. Tvoja se biografija toliko stapa s događajima u Međugorju da jedino čovjek koji je siguran da je budućnost njegova saveznica može ustrajati u takvim okolnostima. Mnogi vjerujemo da će se vrijeme pokazati dobrim pomagačem osvjetljenja događajima u Međugorju.

Razmišljanje da mudar i milosrdan, ali i pravedan i svet Bog vlada ne samo poslovima ovoga svijeta nego i svih svjetova, stijena je na koju se možemo uprijeti nogama, pod svim okolnostima, čak i pod onima koje nas stav-

ljaju u ozbiljna iskušenja. Zahvaljujem Bogu za odgovorne u Crkvi; imam(o) duboko povjerenje u njih, povjerenje u sigurno i blisko približavanje svijetlog jutra. Važno je da nitko od nas ne bude slijep za slavno svjetlo, njegove riječi, u kojem se život i besmrtnost rađaju na svjetlo dana. Što je neraščišćeno, što je još slutnja i pitanje, ostaje kao predmet istraživanja, osvjetljavanja!

S vremenom tajne bivaju osvijetljene. Bar neke tajne. Ali ne sve. Ima i takvih tajna za koje ne zna nitko osim onoga tko ih je čuvao i odnio sa sobom u grob. Ono što si Ti proživljavao ostat će vjerojatno jedna od tih tajni.

Prepoznavanje potreba

Dvadesetak godina ustrajno si se borio, ispunjen razočaranjima, poniženjima, udarcima i prkosnim borbama. Koliko si samo duhovne i ljudske pustoši oplemenio, oživio svojim bogatim unutarnjim životom. Svojom ličnošću i svojim životom davao si ohrabrenje i odgovor na mnoga pitanja mladih i svih drugih sugo-

vornika različitih profila. Tvoja je riječ bila tih i dubok žar koji svijetli! Jer si bio jedan od najsvjetlijih duhova Međugorja.

Prepoznao si potrebne i nisi mogao bez njih – velike zadatke ispunjene velikim nadama koje si oživotvorio: Majčino selo, Cenacolo... Pokretao si njihovu sposobnost da snagom molitve i rada nadžive teška stanja i iz njih iziđu preporođeni, da se oslobode tamne prošlosti, ponora i patnji i da nađu izgubljen raj. Davao si pravi izraz cijelome njihovome životu.

Otišao si u duhu po kojemu si živio! Na „Gospinu brdu“, na Križevcu. Odatle si otišao svome i našem Ocu nebeskom u vječnu radost i mir.

Ja više nemam suza, moja je radost odviše velika, jer ću domalo znati i vidjeti da je Bog primio Tvoju žrtvu, čist i plemenit dar, kakav Ti jedino možeš dati, i koji će biti kao kita mirisava cvijeća pokraj Marije, Kraljice neba i zemlje, što ćeš me uskoro primiti blistavih očiju i reći mi: „Gle, kakvu Majku imaš!“ Sre-

sti Tebe, koji si licem u lice sa smrću tako volio život da Ti nije bilo žao što moraš dati svoj život za Život.

Kazano je da smrću svakoga čovjeka umire i cijeli jedan svijet. Doista, pojedinac tijekom života skuplja nebrojeno mnoštvo iskustva, znanja, spoznaja, emocija – jednom riječju, gradi svoj unutarnji i vanjski svijet i sve to časom odlaska s ovoga svijeta nepovratno nestane. Ima tu, međutim, jedno „ali“. Ako je čovjek bio stvaralac, ako je doživljen i u sebi proživljen svijet rekreirao u stvarno zabilježnom dijelu, onda to djelo ostaje, a preko njega neizravno i sam stvaralac dalje živi u doživljaju svih koji ga poznaju i spoznaju.

Dragi fra Slavko!

Iako na kraju, ja se ne ću rastati od Tebe. U vjeri i nadi da će se sve razbistriti oko Međugorja, pozdravljam Te kao prijatelj, molim za Tvoj sveti nebeski blagoslov. Hvala Ti što si dao svoj život za Život, za Kraljicu Mira, za tolike!

Bila Ti je 54. godina života, a ono što je ostalo iza Tebe nije još ni prolog tvoga života. Izgledalo je da si tek započeo tolika djela, a Tebi je jedan život postao prošlost, a drugi je započeo. Vjerujem da si blaženo i plodno sjedinjen sa svjetlom ljepotom, čist i neranjiv, lebdiš nad prljavštinom, nad brigama i vrtlozima, nad svime onim što obične ljude, smrtnike, osakaćuje i vuče dolje.

Živio si i umro tako da nisi ništa izgubio. Dobio si ono najviše što čovjek može dobiti – *sub specie aeternitatis*. Ostala je povijest jedne strasne duše, njenog puta, smrti, biografija jedne duše, Tvoje misli, djela u kojima si i za koja si živio, iz raznih ljudskih i Božjih nadahnuća i iz duha proturječja, koja neki ljudi nastoje iskrenuti i osuditi sve.

Primi ovo pismo kao živ glas, glas koji kao da se javlja prvi put, sada i ovdje nakon našeg zadnjeg susreta u Žepču. Tada nisam ni slutio da bi to bio razgovor s praga smrti, s udaljenosti veće od svake daljine. Ipak, pismo u kojem i danas s udaljenosti od 2000-e godine htjedoh progovoriti iz svoje najdublje dubine.

Sad nas promatraš iz grandiozne, nebeske perspektive, s onoga svijeta. Živiš u vječnosti, ali si i ovdje – živiš i u svojim djelima koja su naša sadašnjost. Ti nisi zaboravljen nakon smrti. Premda iz daljine, ja sam praktio hod Tvojega duha i uvijek se iznova divim putu koji Ti je naznačila Providnost. Zacijelo se nikad ni Ti nisi nadao da će Tvoj život do- stajati za takav jedan uzvišen cilj.

Izgorio si u vatri jednog velikog poslanja i zato Ti hvala!

Zemaljska ruka pisala, nebeska usta čitala.

Pisano uz 14. godišnjicu Tvoje smrti, Tvog preseljenja u Život

Je li molitva gubljenje vremena?

Moje vrijeme je moj život. Reci mi što radiš sa svojim vremenom pa ću ti reći tko si. Reci mi što ispunjava tvoje vrijeme pa ću ti reći što ispunjava tvoje srce.

(Klaus Hemmerle)

fra Marinko Šakota

Za neke je ljude molitva gubljenje vremena jer treba biti koristan, aktivan, treba raditi. Posebice su tog mišljenja oni koji smatraju da je vrijeme novac. Prema njima, mora se odbacivati sve što ne donosi materijalnu korist – a molitva je takva.

No, je li rad koji donosi materijalnu korist zaista ispunjenje vremena i očovječenje, a molitva gubljenje vremena i odčovječenje?

Prema J. Ratzingeru kršćani trebaju biti alternativa ljudima koji su upali u aktivizam i zarobljenost materijalnim: „Zadaća koja je nama kršćanima postavljena u ovom povijesnom trenutku i koju mirno i strpljivo trebamo prihvatiti glasi: ne dopustiti da nas zavedu oni koji nemaju vremena, koji svekoliko vrijeme upotrebljavaju samo kao svoje vrijeme.“

Ne služimo i ne pomažemo čovjeku samo korisnim radom i izvanjskim djelima, nego i

Foto: ICM

molitvom: „Kada imamo vremena za Boga, kada dopuštamo da naše vrijeme postaje Božjim vremenom, njegovim vremenom..., kada činimo tako, služimo ljudima: upravo tako.“ (J. Ratzinger)

Kako ćemo razumjeti te riječi? One nipošto nemaju namjeru pravdati nerad i neaktivnost, nego naglasiti *kvalitetu* odnosa. Ako je smisao molitve bistrenje pogleda, čišćenje srca i jačanje duha, nakon molitve bismo trebali živjeti drukčije, kvalitetnije, jasnije vidjeti drugoga i njegove potrebe i na odgovarajući mu način pomoći.

Molitva nipošto nije protivna radu. Ona, naprotiv, doprinosi radu. „Neka malo zastanu ljudi koji se razdaju u aktivnostima, koji misle da mogu preokrenuti cijeli svijet svojim propovijedanjem i izvanjskim djelima. Brzo će razumjeti da bi Crkvi bilo korisnije, a Gospodinu ugodnije, da ne govorimo o dobrom primjeru koji bi dali drugima, kada bi polovicu svojega vremena posvetili unutarnjoj molitvi. Tada bi jednim jedinim djelom učinili mnogo više dobra uz mnogo manje truda nego što čine s tisuću drugih na koje troše svoj život. Po unutarnjoj molitvi primili bi milost i duhovnu snagu koja im treba za ta djela. Bez nje sve ostaje na velikoj halabuci.“ (Sv. Ivan od Križa)

Gubitak vremena može se pretvoriti u dobitak. „Slično je s međuljudskim odnosima: u vrlo aktivnom životu iluzorno je vjerovati da volimo svoju ženu, muža, djecu, ako im nismo sposobni posvetiti trenutke kada smo sto posto s njima. Bez tog prostora besplatnosti, ljubav će se brzo ugasiti. Ljubav se širi i diše u besplatnosti. Treba znati gubiti vrijeme za drugoga. Taj gubitak bit će za nas veliki dobitak.“ (Jacques Philippe)

Molitva treba biti gubljenje vremena. Kad naučiš izgubiti pola sata ili više za Isusa, za molitvu, tada ćeš osjetiti da ništa nisi izgubio, nego si stotruko dobio.

Još se nije čulo da je netko umro od gladi jer nije imao vremena jesti.

(O. Descouvemont)

Vidioci govore

Foto: Dani

Ivan Dragičević – Mladifest 2014. (2/10)

Ljudi često pitaju: Zašto Gospa toliko govori? Toliko govori, toliko ponavlja, a ništa nam novo ne kaže! Vidite, svaka majka mora ponavljati. Nema majke koja je samo jednom rekla svomu djetetu jednu stvar i više je nikad nije ponovila. Svaka majka mora ponavljati. Tako i Gospa nama kroz ove 33 godine. Gospa ponavlja da mi ne zaboravimo.

Ja ne bih danas ovdje želio da me gledate kao savršenog ili kao svetca, jer nisam. Trudim se da budem bolji i da budem svetiji. To je moja želja. Ta je želja duboko utisnuta u moje srce. Ako sam vidio Gospu, ne znači da sam se preko noći obratio i promijenio. Ja znam da je moje obraćenje, kao i obraćenje svih nas, jedan proces, jedan program za naš život, za koji se mi moramo odlučiti, biti ustrajni, svaki se dan mijenjati, svaki dan ostavljati grijeh i zlo, otvarati se miru, otvarati se Duhu Svetom, otvarati se milosti, prihvatiti Kristovu riječ, živjeti je u svom životu i tako rasti u svetosti... Ali, kroz ove 33 godine u meni se svaki dan iznova postavlja jedno pitanje: Majko, zašto baš ja? Majko, zar nije bilo boljih od mene? Majko, hoću li ja moći ispuniti sve ono što ti tražiš od mene? Izvršiti onako kako ti tražiš i želiš? Nema dana da se to pitanje ne postavi u meni. Sjećam se dobro jednog ukazanja kada sam bio sam s njom... dosta sam se dvoumio, ustručavao, ne znam što će mi reći, ali sam odlučio i pitao je: Majko, zašto baš ja? Zašto si baš mene izabrala? Ona se kratko i slatko nasmija i kaže: Ma, drago dijete, znaš, ja ne tražim uvijek one najbolje!

Članovi Frame – naši suradnici

Ljubav prema bližnjemu

Ana Maria Gospić

U današnje vrijeme mnogi ljudi grade sreću na tuđoj nesreći. Osjećaju zadovoljstvo i ispunjenost gledajući druge kako pate. Jačaju svoje samopouzdanje ponižavajući druge. Nitko od nas nije slučajno dobar, to je vrlina koju sami izgrađujemo kroz godine odrastanja. Kad bolje pogledam, dobrota i osjetljivost prema onima u nevolji nekako je zarazna. Gledajući druge kako pomažu i čine dobro, i sami želimo biti bolji.

Na žalost, danas je previše mladih koji ne znaju što znači *biti dobar*. Danas je previše „siromašne“ djece kojoj roditelji nisu podarili ništa osim novca pokazujući im tako iskrivljenu sliku životnih vrijednosti. Ta djeca ne znaju da bi ih skromnost, poniznost, i osjećajnost prema drugima pretvorile u jače i uspješnije osobe koje ne će pokleknuti ni pred kakvim

izazovom. Ljubiti druge je plemenito, ali učiti druge svojim primjerima kako ljubiti još je plemenitije. Najveći problem današnjice je što ne shvaćamo da čineći dobro drugima zapravo činimo dobro i sebi. Veliko je zadovoljstvo vidjeti druge kako su radosni sa osmijehom na licu, i znati da smo mi uzrok tog osmijeha. Više je dobrih i osjećajnih ljudi na svijetu. Mnogo više! Samo što se zli dalje čuju dok dobri šute. Ljudi danas kažu da se svijet promijenio i da je loš. On i jest loš zbog tih bezosjećajnih i zlih ljudi, ali i zbog onih dobrih koji ništa ne poduzimaju kako bi to spriječili. Najčešće smo samo jaki na riječima, no velik je problem današnjice što baš nikoga ne pokušavamo spriječiti. Sve što trebamo jest ugledati se malo na najveću ljubav ovoga svijeta – na Isusa! Kada pogledamo neizmjernu ljubav koju nam pruža, poželimo da smo i mi oni koji preko njega šire tu ljubav na ljude oko sebe. Danas teško prihvaćamo razlike. Mnogim je ljudima potrebna naša prisutnost, ako i ne ljubav, a onda barem osjećaj

da ćemo u teškim trenucima biti tu. Zar je nakon svega važna boja kože, nacionalnost, vjera...? Kada bi se ljudi osvrtni na mnoge podjele i osude, na Zemlji ne bi postojao ni trun ljubavi. Svi smo mi od krvi i mesa, i svi imamo srce, a to je sasvim dovoljno da poštuemo druge. Te male razlike trebamo prihvaćati i tek ćemo tada vidjeti njihovu ljepotu i raznolikost.

„Ljubljeni, ljubimo jedni druge jer ljubav je od Boga; i svaki koji ljubi, od Boga je rođen i poznaje Boga. Tko ne ljubi, ne upoznava Boga jer Bog je ljubav.“ (1 Iv 4, 7-8) Izgleda da je teško voljeti sve ljude, no svaki je posao težak dok ne naučimo kako ga raditi. Ljudi sve nauče: i pisati, i govoriti, i čitati, i moliti... pa tako i voljeti. A to nije teško naučiti jer je ljubav prema bližnjemu duboko usađena u našu dušu. Treba samo brinuti da se otresemo onoga što smeta ljubavi, da se oslobodimo onoga što je sputava. I čim počnemo tako činiti, ubrzo ćemo shvatiti najvažniju i najpotrebniju znanost na svijetu: ljubav prema ljudima.

Otvorena osjetila

Naš prvi dodir sa svijetom i životom naša su osjetila. Novi zavjet kaže da se Božja objava nije dogodila na zagonetan, dalek, neshvatljiv način, nego vrlo konkretno: u vidu, sluhu, dodiru, preko mirisa i okusa. Pogledajmo kako je Isus osjećao život i učimo iz toga kako se možemo otvoriti životu.

fra Ante Vučković

Mnogo desetljeća nakon što je Isus otišao s ovoga svijeta, Ivan opisuje svoja sjećanja: „Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo vidjeli očima svojim, što razmotrismo i ruke naše opipaše o Riječi, Životu - da, Život se očitova, i vidjeli smo i svjedočimo, i navješćujemo vam Život vječni, koji bijaše kod Oca i očitova se nama - što smo vidjeli i čuli, navješćujemo i vama da i vi imate zajedništvo s nama. A naše je zajedništvo s Ocem i sa Sinom njegovim Isusom Kristom. I to vam pišemo da radost naša bude potpuna.“ (1 Iv 1, 1-4) Ivan govori vrlo konkretno. Govori jezikom osjetila: što smo vidjeli, čuli, opipali. To je ujedno i naše ljudsko zajedništvo. Tako doživljavamo svijet. To je i naše zajedništvo s Bogom. Kroz osjetila struji život i životna radost.

Vid

Evandjelja često opisuju kako je Isus vidio. Kažu za njega da je ljubio svijet, da je gledao i vidio puno više, puno detaljnije i puno jasnije od svih drugih. Gledao je svijet sa strašću i s dubokim zanimanjem. Vidio je što drugi nisu vidjeli. Vidio je više od izvanjskoga. Ivan na jednom mjestu kaže da je vidio ljudska srca. Kad bi se susreo s nekim čovjekom, nije mu trebalo da mu taj kaže kakav je. On je vidio što se događa u njegovome srcu. Poznavao je ljudska srca. Vidio je patnju i bol, ali i ljepotu svijeta, ljepotu ljudi. Svoje je učenike poučavao da otvaraju oči. Od početka do kraja. Na početku, na Brdu blaženstava, vrlo jasno govori okupljenoj masi: pogledajte ljiljane u polju, ptice nebeske... a malo prije nego li će zatvoriti oči nasilnom smrću kaže učeniku koga je ljubio: „Gledaj, tvoja majka!“, a majci: „Gledaj, tvoj sin!“

Susretao je ljude koji nisu vidjeli i otvarao im oči. Znao je da ima puno više onih koji imaju oči, a ništa ne vide. S njima mu je bilo najteže. Imali su potpuno zdrave oči, a ništa nisu vidjeli. Ništa nije nedostajalo njihovim očima, ali njihovo srce, njihova nutrina sprječavala je da vide svijet onako kako ga je

on gledao. Ni njegovi najbliži učenici nisu vidjeli kao on. Oni su kasnije bili dovoljno ponizni, dovoljno istinoljubivi da su uvijek iznova govorili: Mi smo slušali, ali nismo razumjeli! Mi smo gledali kao i on, ali nismo vidjeli što je on vidio! Tek kasnije, kad je uskrsnuo, kad je otišao, kad se njegov i Očev duh spustio na njih, otvorile su im se oči. Odjednom su počeli razumijevati što prije nisu razumjeli.

Jednom je velika masa ljudi bila oko Isusa i cijeli im je dan govorio. Visjeli su o njegovoj riječi, kažu evandelisti. Bilo im je toliko važno čuti kako on vidi svijet, znati kako ih Bog vidi, da su zaboravili jesti, piti, ići kući. Bili su toliko zatečeni svježinom njegovih slika da su njegovi najbliži učenici u jednom trenutku, u predvečerje rekli: Pa dosta je! Pusti ih neka idu kući! Gladni su! Ne mogu više stajati ovdje! Nemaju što jesti i piti! Drugim riječima, njegovi su učenici vidjeli samo to što nemaju, a on je vidio ispred sebe ljude gladne blizine Božje i njegove riječi. I onda ih je Isus učio da gledaju drukčije. Govorio im je: Nemojte ih slati daleko! Vi im dajte jesti! Vi ste tu, vi im možete i imate što dati jesti, ali morate promijeniti način gledanja. I tako su iz najveće blizine s Isusom njegovi učili da ne vide dobro, da ne vide kako on vidi. To je sve do danas ostao zadatak Crkvi, ali i zadatak svakome tko se odvaži vjerovati: naučiti otvarati oči i gledati svijet i druge ljude na način kako je Isus to činio.

Sluh

Kažu za Isusa da je imao jako dobar sluh. Čuo je što drugi nisu čuli. Nije imao istančan sluh samo za pjev ptica ili šum Genezaretskog jezera, nego i za ljudsku patnju, za ono što ljudi nisu mogli izreći, za njihove muke koje nikada još nisu ušle u riječ. U susretu s njima, on ih je opažao. Nekada ih je opažao prije nego što bi se ljudi uopće odvažili reći što ih muči. Nekada je postupao i na neobičan način: prečuo je izravne molitve, čak krikove koje mu je netko upućivao. Jednom ga je neka poganka u poganском kraju prepoznala, trčala za njim, kričala da je ne čuje. Učenici su ga potom stali nagovarati da je usliši i tako im pomogne utišati je,

da napokon prestane kričati, a on im je umjesto da im usliši molitvu davao razloge zašto to nije dobro napraviti. Poganka je došla do njega i nastavila moliti, a on ju je jednom jednostavnom slikom uveo u njezin najdublji problem: otvorio joj je sliku o psićima, gospodarima i kruhu na stolu, i žena je pristala na njegovu sliku i ušla u nju. U njegovoj je slici, u njegovim riječima otkrila izlaz za sebe. I on joj je tada rekao: sad će ti biti uslišana molitva. Njegovo je uho molitvu ove žene čulo puno dublje od nje same. Zato ju je najprije doveo do nje same kako bi joj uslišio i molitvu koju je ona kričala.

Kažu za Isusa da je znao pričati kao nitko prije i nitko poslije njega. Smišljao je priče na licu mjesta. Smišljao ih je ne bi li ljudima približio nevidljivo. Pričama je odgovarao ne samo svojim prijateljima, ne samo neutralnim slušateljima, nego i onima koji su ga htjeli uhvatiti u riječi, svojim protivnicima, svojim neprijateljima. Govorio je posve jednostavno, a njegovi su učenici svejedno uvijek iznova govorili: mi smo čuli i mislili da smo ga razumjeli, a nismo ništa shvatili. Tek su im se kasnije, nakon uskrsnuća, otvarale slike i ono što je on s njima htio reći.

Govorio je u prekrasnim slikama o kraljevstvu Božjem. Govorio je na način da su te slike bile blizu. U njegovo vrijeme, sve što su ljudi znali o bilo kojem kraljevstvu bilo je vezano uz brutalne ratove, uz krvave pohode tuđih vojska, uz tračeve na dvoru ili oko dvora, ili eventualno neko rubno iskustvo da je netko, primjerice, u gradu možda vidio kraljevsku povorku, ljude s kraljeva dvora u sjajnoj blještavoj odjeći da prolaze kroz grad. I to je bilo uglavnom sve što su znali o kraljev-

stvu. Govor o kraljevstvu za njih je bio govor o smrti, nasilju, novačenju, plaćanju poreza, o uvijek novim mukama kojima su bili izloženi. A onda je on počeo govoriti o nevidljivom kraljevstvu slikama koje su bile bliže. Odjednom govor o kraljevstvu više nije bio trač o nečem što se dogodilo na nekom dvoru niti kako je tko bio obućen ni tko je dobio koju bitku. Odjedanput je govorila zemlja. Ptice. Cvijeće. Usjevi. Odjedanput je sve ono što je njima bilo blisko u životu počelo govoriti o nevidljivu kraljevstvu Božjem. Isus je govorio na takav način da su ljudi u njegovoj blizini mogli otvoriti oči i na drukčiji način vidjeti to što gledaju svaki dan. Kraljevstvo više nije bilo pitanje tračeva, prijevare, preljuba, razbojstava, ratova. Kraljevstvo je bilo nenasilno: o rastu goruščina zrna, o ribarima koji hvataju ribe i od toga žive, o skrivenu blagu u zemlji koje netko pronađe i odjednom ima drukčiji život...

Kad su ga ljudi slušali, kad su slušali njegov glas i njegove riječi, u njima su se događale promjene. Ivan u svom evandjelju opisuje

jedan neobičan događaj. Glavarima svećeničkim i farizejima bilo je dosta Isusa. Htjeli su ga maknuti, htjeli su ga uhvatiti i poslali su stražare da ga uhvate. Stražari su došli na trg gdje je on pričao, stali i počeli slušati. Ostali su zatečeni i nisu ga uhvatili. Nisu mogli ništa, vratili su se glavarima svećeničkim neobavljena posla. Glavari su ih pitali: Zašto ga niste uhvatili? Njihov odgovor je: Nitko nikada nije tako govorio! To što su čuli u njima je pokrenulo važnu promjenu. Došli su s nakanom da ga uhvate i vratili se neobavljena posla. Došli su kao stražari, a vratili se kao promijenjeni ljudi. Njegova je riječ mijenjala ljudska srca. Samo su pustili da njegova riječ dođe u njihovo srce i ona je sama činila promjene. Gledali su drukčije i sebe i svijet. Od ljudi spremnih na nasilje, postali su ljudi koji se odriču nasilja! Takva je bila njegova riječ i takva je njegova riječ danas.

Dodir

Dodir je čudesno ljudsko osjetilo koje se proteže od vrha glave do dna pete. Nema mjesta na tijelu koje ne osjećamo kroz dodir. Njime doživljavamo svijet. Kada Ivan govori o Isusu, kaže da se naslonio na njegove prsi, da ga je dodirivao. Kaže: onaj koga smo pipali, koga smo dodirivali. Bio je u njegovu zagrljaju. Znamo da je Isus dodirivao ljude rukom. Uzimao ih je u zagrljaj. Znamo da su ga drugi htjeli dotaknuti.

Neki su htjeli dotaknuti samo rub njegove haljine. Sjećate se žene koja je bila duboko uvjeren da i sam dodir ruba njegove haljine može izliječiti njezinu bolest, a bila je dugo bolesna? Godinama. Dvanaest godina. Bolovala je od teške bolesti. Možda ne toliko fizički teške koliko neugodne, mučne. Zove se hemoragija. Krvarila je. Njezina menstruacija nije stajala dvanaest godina. Tražila je pomoć od svih liječnika, ali nikakve koristi! Muka je bila još puno veća u religioznom području jer ona kao takva nije mogla sudjelovati u obredima. U židovstvu je bila shvaćena kao nečista žena koja ne smije dotaknuti ljude, koja im ne smije biti blizu, koja ne smije sudjelovati u obredima. To je inače jedno od obilježja mnogih religija. Ona je iznutra osjećala da jedan dodir s njim to može promijeniti, ali ako ima netko na svijetu koga ona u svom stanju ne bi smjela dotaknuti, to je on, prorok, sveti, za kojim su ljudi trčali. I ona se odvažila na nešto što nije smjela – na dodir. Kad čitate evandjelja ne možete ne ostati zatečeni njegovom osjetljivošću na dodir, ali i neosjetljivošću njegovih učenika. Ona ga je samo rubom dotakla i on je to osjetio i rekao: Tko me se to dotaknuo?

Nastavak na 38. str. ►

Po velikoj dobroti svojoj ti me usliši! (Ps 69, 14)

fra Ante Vučković

Raspeti moj Gospodine, evo me ispred tvog križa s krhkim svjetlom u svojim rukama. U ovom trenutku želim mislima i duhom biti na mjestu gdje si ti izdahnuo, u trenutku kada je na Veliki petak zašlo sunce, pomračilo se, kad je svijet zahvatila tama, u trenutku kad si ispustio duh i susreo se s najvećim mrakom – s mrakom koji se opire Stvoritelju, sa smrću. I odatle, iz tvog susreta sa smrću, bljesnut će svjetlo. Gospodine, stojim do tvog križa upravo u trenutku kad je

sunce pomrčalo i izgubilo svoj sjaj. Bez tebe svijet pada u mrak.

Mnogi su na Golgoti u tom trenutku vidjeli samo i jedino kraj, smrt, završetak tvog života. Ali bio je tamo jedan poganin. Stotnik. Vodio je rimske vojnike da te ubiju i u trenutku kad si umirao, on je vidio što drugi nisu vidjeli. Iz usta tog poganskog rimskog satnika čujemo riječ: „Uistinu, ovaj bijaše pravednik!“ On nije vidio nijedno tvoje čudo. On nije čuo nijednu tvoju propovijed. On nije bio ni na jednom mjestu kad si hranio gladne. On ti nije došao ni s jednom molitvom. On nije poznavao ni tvoju prošlost, ni tvoj odnos s Ocem. Nije bio tvoj učenik.

Vidio je samo kako umireš i to mu je bilo dovoljno jer on koji je vidio mnoge umirati na križu, on koji je čuo kako su s križa psovali, proklinjali, prijetili, on koji je znao da ljudi u zadnjim trenucima tako sramotne smrti čine očajnički korak... Ništa od toga nije vidio na tebi. I on je znao: nitko tako nije umirao! Nitko tako nije otišao s ovoga svijeta. Nije u tvom pogledu vidio mržnju, niti je s tvojih usana čuo proklinjanje i psovku. Malo prije nego li ćeš umrijeti, on je u tvojim očima vidio što su vidjeli svi koji su se ikada susreli s njima: beskonačnu ljubav, to more dobrote. I ti si ga, raspeti moj Gospodine, tren prije nego li ćeš umrijeti, povukao

u to more dobrote – i on se pustio i znao da si ti pravednik. Gospodine, daj da od ovog poganskog satnika naučim u tvojoj smrti vidjeti beskonačno more Očeve i tvoje božanske dobrote. Daj mi da otkrijem s kojom silinom ti tako sramotnu smrt preobražavaš u izvor svjetla.

O, povuci i mene svojim pogledom u svoju dobrotu! Preobrazu moje srce da vidim pravednost u srcu ljudske nepravde, da otkrijem svjetlo u najtamnijem mraku ovoga svijeta. O ti koji si jedini tako sramotnu smrt pretvorio u izvor života, nauči me kako stajati pred tvojim križem. I još više: nauči me kako nositi svoj križ.

Raspeti moj Gospodine, stojim ispred tvog križa s krhkim svjetlom u svojim rukama, duboko svjestan svoje vlastite krhkosti i rana.

Večeras te ne ću moliti za svoje rane. Večeras bih te htio moliti da me naučiš kako mogu vidjeti tuđe rane. Večeras te molim da od tebe mogu učiti kako usred vlastitih muka mogu imati srce i oči za tuđu patnju. Večeras te molim da mi daš sućutno srce za one koji su u mojoj blizini, da me naučiš kako ne opterećivati druge sobom, kako opažati gdje njih boli, kako pronaći riječ koja može unijeti blagost, iscjeljenje i mir u život drugih ljudi. Želim od tebe učiti kako se, čak i onda kad me pritišće patnja i bol, mogu osloboditi sebe i imati u svojem srcu mjesta za drugoga.

O ranjeni moj Spasitelju, večeras od tebe želim učiti kako svoje vlastite rane mogu pretvarati u mjesta dobrote i izvore svjetla, kako preobraziti vlastitu patnju u lijek drugima. Večeras bih htio da s tvoga križa u moju nutrinu poteče ista snaga ljubavi kojom si ti na svome križu imao otvoreno srce za nas. O

ranjeni moj Spasitelju, nauči me kako vlastite rane staviti u službu dobrote, kako pustiti da kroz njih teče ljubav.

Ranjeni moj Spasitelju, toliki su izgubili život na sramotan način kao ti. Toliko je ljudi ljudskom pravednošću i nepravdom osuđeno na patnju i groznu smrt, no nigdje nitko svoju patnju i svoj križ nije pretvorio u izvor života, osim tebe. Toliko je ljudi ovim svijetom prošlo s dubokom željom da gospodare, da zavladaju, da steknu moć nad ljudima, ali nitko nije kao ti dao apsolutno sve, do zadnje kapi, do zadnjega daha. Nisi morao, ali htio si.

Mi ti želimo zahvaliti što si nam otvorio oči za beskonačnost tvoje ljubavi. Želimo ti zahvaliti što si nam otvorio mjesto u svojem srcu, želimo ti zahvaliti što si prošao kroz noć smrti da nitko od nas, kad se susretne sa svojom smrću, ne bude više sam. Želimo ti zahvaliti što si iščupao žalac smrti i otvorio nam nadu u život. Hvala ti, raspeti moj Gospodine.

▶ **Nastavak s 9. str.**

postavljamo li se uvijek ispravno može prerasti u sitničavost, a to nije dobro. Samo je jedno ispravno: s darovima koje nam je Gospodin dao trebamo živjeti potpuno kršćanski, kristovski, držeći svoje zvanje smislenim i veoma korisnim u Kristovu djelu spašavanja svijeta. Pritom nije bitno što radimo, nego kako radimo. Jasno, svi ne možemo obavljati iste poslove. Naši se poslovi upotpunjuju. Ne mogu jedan bez drugoga. Treba biti malo dalekovidniji pa vidjeti pravi smisao svoga posla. Kratkovidnost je opasnost da ne vidimo dalje od svoga posla koji nam je katkada i neugodan. Najljepši je užitak i najveća životna radost osjećati da si ljudima potreban i drag (Gorki). Mi smo svojim radom potrebni ljudima. A preko svoga rada, koji ćemo obavljati zdušno, predano i savjesno, bit ćemo ljudima i dragi.

Tek po ustrajnosti u dobru mi postaje ono što bismo po zamisli Božjoj trebali biti. Zato je potrebno uvijek rasti u svim krjepostima. Ne zaboravimo nikada da nas na našem radnom mjestu uvijek gledaju Božje oči. Ako pred svojom savješću i pred Bogom možemo reći da živimo dostojno svoga zvanja, ostvarujemo Božji plan koji on ima sa svakim čovjekom.

Potpuno je razumljivo da se traži velika upornost ako se želi ustrajati u dobru. Svi usrećitelji naroda i čovječanstva vjeruju da je upornost prva vrлина. „Svakoga dana ponesi košaricu zemlje na jedno mjesto – i sagrađiti ćeš planinu“, reče netko dobro. I ako devedeset i devet puta padnemo, ponovno treba ustati. Za muhu se kaže da slijeće na med sve dok ne izgubi glavu. I mi ćemo svakoga dana novom snagom započinjati svoj posao i trošiti svoj život u svom zvanju nastojeći radosno ustrajati u dobru. Na to nas Krist zove.

Cvijet sa tugom gubi latice, ali umjesto njih s radošću očekuje plod.

Spavao sam i sanjao da je život radost.

Probudio sam se i otkrio da je život služenje.

Dao sam se na služenje i spoznao da je služenje radost.

(Rabindranath Tagore)

Podijeljena radost je udvostručena radost.

Vjera u radost gotovo je ista kao i sama radost.

(Shakespeare)

Ljubav i radost su blizanci, ili su jedno drugo rodili.

U Međugorju sam svoje talente stavio u službu Crkve

Stjepan Yesseta je mladić anđeoskoga glasa. Liturgijski je pjevač na Misama na hrvatskome i engleskome jeziku u župnoj crkvi sv. Jakova u Međugorju. Rođen je u Kaliforniji gdje je završio dodiplomski studij iz vokalne izvedbe. Roditelji su mu podrijetlom iz Hrvatske i Hercegovine, a on je četvrta generacija Hrvata u Americi.

Razgovarala Vedrana Vidović

Kada ste i od koga čuli za Međugorje?

- Za Međugorje sam čuo od svoje majke Ane Shawl, koja u ovo mjesto dovodi hodočasnike od prvih godina ukazanja Kraljice Mira. Prvi sam put u Međugorju bio 1996. godine. Došao sam s namjerom da pomognem svojoj obitelji u radu s hodočascima.

Nakon dolaska u Međugorje počeli ste pjevati na sv. Misama za englesko govorno područje. Pridružili ste se i međugorskom župnom zboru. Kako su Vas prihvatili i što Vam je to značilo?

- Kod Hrvata u dijaspori osjeća se velika nostalgija za domovinom i čežnja da se vrate u nju ili ju barem posjete koji put za života. Mi se osjećamo istinski povezani s Hrvatskom i Hercegovinom i zbog toga imamo nadu da nas, kada dođemo ovamo, naš narod prihvatiti s toplinom i ljubavlju tako da tu nostalgiju i čežnju zaboravimo barem na neko vrijeme. Na žalost, ne osjećaju to svi ovdje tako jer su rođeni i žive na svome tlu, a možda se i ne osjećaju u toj mjeri povezanima s nama Hrvatima iz dijaspore. U tom mi je smislu jako bitno što sam prihvaćen u međugorske

župnom zboru, što mogu svoje talente staviti u službu Crkve. To me čini posebno sretnim.

Odakle ljubav prema liturgijskome pjevanju?

- Rekao bih da ljubav prema liturgijskoj glazbi dolazi, barem djelomice, iz ljubavi prema samoj svetoj Misi. Svakako da su sve Mise prekrasne zbog same svoje naravi, ali ja uistinu volim kada je ta narav čašćena jezikom glazbe koja je također uzvišena i sveta. To mi se čini pravedno i lijepo. Volim kada se stvari čine na pravi način. A ima toliko liturgijske glazbe koja je vrhunac glazbene umjetnosti.

Kakvi su bili Vaši prvi dojmovi o Međugorju?

- Moji su prvi dojmovi bili da je ovo mjesto zaista lijepo i simpatično. Osjeća se iskonska radost u ovom kraju i među ovim ljudima. Jako volim Međugorje i Hercegovinu općenito.

Što Vam se u Međugorju najviše sviđelo?

- Majka Božja dolazi ovamo svakodnevno što ovo mjesto čini posebnim u ovom trenutku ljudske povijesti. Mislim da je to najveća vrijednost i ljepota Međugorja i osim

Svjestan sam apsolutne snage posta i životne važnosti molitve. Kaže se da je molitva disanje duše tako da se bez molitve možemo ugušiti. Posebno mi se sviđa što je Isus rekao o postu, da istjeruje zle duhove. A to mi pokazuje njegovu moć i njegovu povezanost s patnjom. Post i patnja su kao tamjan srca na nutarnjem žrtvenom oltaru ljudske duše.

koncepta hodočašća, koji je ovdje drukčiji nego na svim drugim mjestima na koja sam hodočastio, to mi se ovdje najviše sviđa.

Kako danas doživljavate Međugorje i međugorsku duhovnost? Jeste li prihvatili post i molitvu, jer upravo nas na to poziva Kraljica Mira u Međugorju?

- Svjestan sam apsolutne snage posta i životne važnosti molitve. Kaže se da je molitva disanje duše tako da se bez molitve možemo ugušiti. Posebno mi se sviđa što je Isus rekao o postu, da istjeruje zle duhove. A to mi pokazuje njegovu moć i njegovu povezanost s patnjom. Post i patnja su kao tamjan srca na nutarnjem žrtvenom oltaru ljudske duše. Naravno, ne samo to, sigurno je puno više od toga. A što se molitve tiče, volim krunicu i Božanski časoslov.

Kako se pripremate za liturgiju?

- Moja priprema za liturgiju počinje kada se ujutro ustanem s jednostavnim molitvama, ali također i s činom posvećenja tijela, uma, duše, srca, duha i volje Ocu svemogućemu u ime Isusa Krista sa Svetim Duhom po bezgrješnu Srcu Marijinu. Tako posvetim i svoj glas! Volim rečenicu: „Otvori, Gospodine, usne moje i usta će moja navješćivati hvalu tvoju“, što se nalazi u psalmu i Božanskom časoslovu, iza čega slijedi Slava Ocu. Volim to pjevati. Ali tek prije Mise, ili na samu početku, posvetim svoj glas ponovno na isti način i zazovem Duha Svetoga preko bezgrješnog Srca Njegove preljubljenice zaručnice Marije, tri puta. Također, prije toga bilo bi dobro odreći se zloga.

Sestra Irena Azinović, voditeljica međugorskih zborova, kaže da ste posebno nadareni za koralno pjevanje, da s velikom ljubavlju pjevate gregorijanski koral...

- Počašćen sam da je sestra Irena rekla takvo što o meni. Gregorijanski je koral jedna od mojih najvećih radosti. Uistinu, to

je srž izvedbe liturgijske molitve i može se primijeniti na svaku molitvu. To je službena glazba Katoličke Crkve, i ne samo glazba, puno više od toga. Ne samo riječi nego su i tonovi nadahnuti svetim anđelima i Duhom Svetim (gregorijanski koral istjeruje zle duhove), tako da ne čudi što ga benediktinci toliko koriste zbog svoje karizme. Stoga, nije riječ samo o načinu molitve, nego o samoj molitvi. Zbog toga možete osjetiti je li netko samo pjeva ili ujedno i moli. To je način da čujete glas anđela i da im se pridružite dajući im tjelesni glas preko pjevanja. Baš kao što su ikone vizualni prozori kraljevstva nebeskog, gregorijanski je koral to na auditivan način. Ipak, bilo što da se moli, uglazbiti molitvu u ovom stilu daje joj veoma poseban i specifičan naglasak. Istinit je izraz da tko pjeva, dvaput moli, stoga volim pjevati prijevne psalme na svetoj Misi.

Jeste li se uklopili u ovu sredinu? Pretstavljam da ste upoznali puno novih ljudi, s nekima ste sigurno i prijatelji?

- Apsolutno! Naravno da razlike postoje, ali to me ne sprječava da upoznam nove ljude i da se sprijateljim s njima. Velikodušnost ljudi iz ovoga kraja zaista je velika.

Kako izgleda jedan Vaš dan u Međugorju?

- Uvelike ovisi o tome što imam u planu. Uglavnom, idem na sv. Misu na engleskom jeziku i pjevam na toj Misi. Često sam ispomoc sestre Ireni na večernjoj Misi. Po potrebi radim razne poslove za župu iz područja glazbe.

Koje mjesto u Međugorju najviše volite?

- Osim oltara na Križevcu uistinu volim prostor gdje se nalaze ostatci stare međugorske crkve. Često odem tamo moliti.

Kakvi su Vam planovi za budućnost? Ostajete u Međugorju ili se planirate vratiti u SAD?

- To je u Božjim rukama.

Čudesnost pisane riječi

Uz internetski portal hercegovačkih franjevačkih bogoslova

fra Tomislav Pervan

Već gotovo jedno desetljeće studenti Hercegovačke franjevačke provincije u Zagrebu uređuju svoj internetski portal koji se može naći na poveznici <http://fra3.net/> na kome, ako vas slučajno put u pretraživanju internetom nanese, možete otkriti mnoštvo korisnih priloga, obavijesti, smjernica, promišljanja iz pera i na bjelini računalnoga zaslona onih koji će danas-sutra djelovati u Katoličkoj Crkvi kao članovi ove Provincije. Ovim bismo osvrtom htjeli i svojim čitateljima skrenuti pozornost na radove svojih mladih članova.

U glasilu *Glasnik mira* na stranicama o vijestima iz opće i krajevine Crkve te Hercegovačke franjevačke provincije, redovito donosimo i informacije o našim odgojnim zavodima kao i odgojnicima koji stupaju u sjemenište, godinu postulare i novicijata, neposredne pripreve za redovničke zavjete, zatim o duhovnome rastu, svečanom, doživotnom zavjetovanju, dakonskim i svećeničkim ređenjima te mladim Misama naših mladih naraštaja. Sretni smo što u ovoj Provinciji danas imamo više od dvadeset studenata teologije koji kroče prema svećeničkom ređenju te će se uključiti u rad u Gospodnjem vinogradu.

Vrijedi stoga progovoriti nešto o tim mladima koji svojom mladošću unose svježinu u ovu Provinciju, kao prijeko potrebnu transfuziju krvi, svježa krvna zrnca, mladost. Ti su mladi zapravo od početaka međugorskih zbivanja bili uključeni u međugorska zbivanja jer su od samih početaka ukazanja na Podbrdu novaci s Humca redovito tjedno hodočastili pješice, u habitima, po čelopeku i *zvizdanu*, bez danas neizbježnih boca vode koje svatko nosi u ruci. Bijahu to vremena buđenja katoličke i hrvatske svijesti, što se neizbrisivo do danas utkalo u biće tih mladih ljudi. Zato vrijedi skrenuti danas pozornost i na njihov internetski portal.

Pismo kao prva globalizacija u svijetu

Prije otprilike pet tisuća godina ljudski je ozak bio sposoban za veći stupanj apstrakcije.

Naime, u Mezopotamiji, *Međurječju*, između dviju rijeka Eufrata i Tigrisa, izumio je čovjek prva slova i pismo. Otad *homo sapiens* nije više živio od pričanja, slikanja, slavlja, žrtvovanja, plesa, glazbe i svirke. Novi su ga znakovi oslobađali prema novoj slobodi, slobodi u mišljenju, predaji, priopćavanju. Čovjek je jednostavnim i tankim crtama oblikovao zamršenu kreativnu komunikaciju. Stvarao je klinasto pismo, potom piktograme (*slikopise*), hijeroglif, pismenima oblikovao glasove. Iznenada, uz pomoć slova, čovjek bijaše sposoban sporazumijevati se, onkraj vremena i prostora. Za sporazumijevanje nije više trebao (raz)govora licem u lice, nije trebao osobu kao posrednika. Pismena, slova, stupila su kao posrednici između ljudi. Uz pomoć znakova misli su i riječi putovale iz glave u glavu, od očiju k očima, iz jednoga duha u drugi. Pismo je započela prva globalizacija svijeta!

I ta se globalizacija nastavlja i dandanas. Sve zavisi od toga zna li tko pisati i čitati, umije li se sporazumijevati pomoću slova. Abeceda otvara svijet i svjetove. Analfabetu nepismenu čovjeku zatvara se i onaj najbliži svijet u kome živi. Čovjekovo se samoostvarenje ozbiljuje u pisanju. *Pišem, dakle jesam!*

Čudo zvano pismena i pismo

Kad govorimo o pismenosti na ovim ozemljima, kad je riječ o opismenjavanju, o tiskanju, o knjigama, onda je nesporna činjenica da su franjevci prvi počeli opismenjivati svoj puk. Fratri su učili puk slovima, čitanju i pisanju. Sjetimo se fra Didakovih pokušaja opismenjavanja prije stotinu godina. Isto je i s tiskanjem knjiga. Od Matije Divkovića, koji je sam slagao slova u mletačkim tiskarama, preko Petra Bakule, koji je na mazgama i konjima dopremao prvu tiskaru u Mostar i zbog toga izgubio zdravlje te razmjerno mlad umro, zatim Franje Miličevića i Franjevačke tiskare pa do dana današnjega, franjevci su krčili put pismenoj kulturi i knjiži na ovim ozemljima. Kad se nije moglo ovdje u domovini, fratri su nastavili *Gutenbergov posao* u Chicagu, u svojoj tiskari.

Dok se njih sjećamo, njihova pionirskoga rada, te značenja i neprolaznosti njihova dje-

Foto: Bani

la na opismenjavanju hrvatskoga puka, htio bih navesti zgodu iz misija, da zorno uočimo što znači bilježiti, pisati, i koje su to čudo uopće slova, pismena. Na slova smo se naviknuli, ali bismo se trebali donekle uživjeti u one još nepismene. Ne zaboravimo činjenicu: Hrvati su unišili Europsku uniju, a ni smo ni svjesni da je više od šesto tisuća hrvatskih žitelja bez svršene osnovne škole. To nešto zbori za sebe.

Izvjeste što ga gore spomenih govori o Papuancima. Papua Nova Gvineja broji oko pet milijuna stanovnika od kojih je otprilike devedeset posto kršćana. Danas ih je više od sedamdeset posto kadro čitati i pisati zahvaljujući misionarima i njihovu djelovanju. Kako je to izgledalo prije više od stotinu godina, kad su došli misionari i počeli opismenjivanjem, izvješćuje mađarski etnograf Lajoš Biró, koji je u tim područjima boravio od 1896. do 1902. Među ostalim on bilježi: „Papuanci su mogli od nas Europljana mnogo toga naučiti. Međutim, ništa im nije bilo čudasnije od čitanja i pisanja. Ne govorim o mjestima u kojima su misionari već bili te gdje su postojale misijske škole. Naime, boravio sam u područjima gdje nije bilo škola te sam savršeno pažljivo mogao promatrati reakcije, kakav su dojam na domorodce ostavljali pisanje i čitanje.“

Bilježi kako su domorodci bili uporni u nastojanju saznati zašto on trajno uzima u ruke olovku i papir koje je nosio sa sobom. Bilježio bi po pedeset do sto riječi dnevno. Upravo ono što bi u kojem trenutku od njih čuo. Većinu tih zabilježenih riječi nije znao jer su se jezici razlikovali od sela do sela.

Pisanje kao čin spašavanja događaja

I onda bi im čitao zabilježene riječi odozgor prema dolje ili odozdo prema gore, kako bi već zaželjeli oni koji bi ga okruživali. Neki su domorodci vizualno pamtili na kome bi mjestu neka riječ bila zapisana što bi mu je kazali u pero. Dotični se mogao prisjetiti i susjednih riječi. Nakon čitanja to bi kod njih izazivalo silan ushit, ozarenost, smijeh, oduševljenje, usklike radosti.

Provjere radi, morao bi, nastavlja taj etnograf, cijeli tekst još jednom pročitati, na dan i više puta, i svaki bi put to na njih ostavljalo silan dojam. Snažno ih se doimalo kako to da mrtav papir „govori“, da papir „pamti“, da ništa ne „zaboravlja“. Međutim, ni to im nije bilo dovoljno. Molili su ga da im ostavi papir sa zapisima, što bi onda i učinio. I kad bi susreli kojega europskog misionara, davali bi mu spomenuti komadić papira da im ga pročitaju. Pozivali bi i svoje mlade koji su već znali čitati i pisati, i gle čuda i njihovi su mladi čitali iste riječi naglas, pred svima.

Sve je to djelovalo na njih poput nestvarna, čarobna svijeta iz bajkâ. Papir govori, zbori isto iz raznih usta, govori što je zapisano. Papir se sjeća. I potom bi domorodci stajali u strahopoštovanju pred zgradom kolonijalne uprave, gdje su službenici obavljali za njih nerazumljive stvari baveći se po cijeli dan papirima. Prema njihovu poimanju papir je bio onaj koji je govorio, a Europljani su samo slušali i provodili ono što bi im papir naređivao. Papira je bilo u velikim količinama, a oni su, koliko im je uspijevalo, u pravlilu izbjegavali zgradu kolonijalne uprave... To on zabilježi.

Kao što znamo, tek je pismo demokratiziralo znanje i riječi! Uz pomoć pisanja znanje i riječi postaju svakomu dostupno blago i riznica. Uz pomoć pisma može se preispitivati druge, tražiti posljednje uzroke, kritizirati. Čovjek želi biti i svojim pismom emancipiran, ne želi duhovnih mentora ni skrbništva, ne želi nametanja izvana ili odozgora.

Pismo se kao i jezik mijenja. Mijenja se s poviješću. U pismu se susreću ljudi, osobe, ja i ti, osoba i društvo, prošlost i budućnost, predaja i napredak. Nema jednoga bez drugoga. Čovjek se pisanjem otkriva, pisanjem se oblikuje, pretvara u nešto novo i drugo, preobražava svijet, ali i svijet mijenja nas. Pisanje je život.

Tko piše, arhivira, „usklađiva“, (po)sprema. Kuša pisanjem nadići trenutak koji leti, koji u protoku vremena odmiče, kuša vremenom u kome živi podariti trajnost, kuša upisati u kolektivno sjećanje čovječanstva ono što smatra značajnim. On tako reći spašava trenutne događaje i kuša podariti bitku koji jest i koji opstoji svrhovitost i povijesnu utemeljenost. Pisanjem se tako opredmećuje postojeće, ponekada i okamenjuje, svodi na *fakticitet*, na razinu događaja. Svejedno, napisano nadići trenutak, ono se upisuje u sjećanje čovječanstva.

Pismo i pisana riječ u službi istine

Ovdje nas zanima pisanje i odnos napisanoga prema istini. Upućeni smo na to da pisano građivu vjerujemo. Pisanje ne oslobađa od traganja za istinom. Uvijek se pitamo je li ono što je zapisano ujedno i istina. U Platonovu *Fedru* pronaći ćemo uman ulomak u kome Sokrat pripovijeda Fedru zgodu koju je

on primio od starih, koji su još znali što je istina. Naime, egipatskomu kralju Tamu iz Tebe došao jednom Tot, „otac slova“ i „bog vremena“. Veli se, taj je bog poučavao vladara raznim umijećima koje je sam izumio, napose umijeću pisanja. Veličajući svoj izum, hvalio se pred kraljem: „To će te znanje, kralju, učiniti mudrijim i sposobnijim za sjećanje u odnosu na ostale. Pismo je otkriveno da bi bilo pomagalo za sjećanje, pamćenje i mudrost.“

Međutim, kralja se to uopće nije snažno dojmilo. Naprotiv, on predviđa posljedicu pismenosti te uzvraća: „Pismo će proizvesti u dušama zaborav zanemarivanjem sjećanja i spomena ukoliko ljudi budu crpili sjećanje izvana, pouzdavajući se u pismo, u ono što je napisano, a ne iznutra, iz samih sebe. Ne, nisi ti izumio sredstvo za sjećanje, za pamćenje, nego za zapažanje (tj. percipiranje, pismo dakle kao mnemotehnika), a od mudrosti ti svojim učenicima posreduješ samo vanjski privid, a ne bit stvari. Jer, bez prave pouke ljudi će biti oni koji mnogo toga čuju i znaju, i umislit će sebi da su sveznadari, a bit će zapravo puke neznalice i ljudi s kojima će biti teško ophoditi, jer će biti prividno, a ne istinski i pravo mudri.“

Danas smo izvrgnuti tiraniji slučajnoga, relativizma, svagdanjega, proizvoljnosti i samovolje, pogotovo na internetu i sveprisutnim *blogovima*. Treba ponovno vratiti čovjeku njegovo dostojanstvo, upravo putem istine, sadržaja, istine pisane riječi. Svako se dubinsko promišljanje mora trajno pitati spram čovjeka, njegova života i smrti, vječnosti i Boga, u konačnici, čovjekovih prvih i zadnjih pitanja glede egzistencije. Pisanje treba služiti istini, biti u službi istine.

Bog nam je sam ostavio svoje pismo u Svetome pismu. Njega je Bog ispisao, on mu je autor koji se poslužio ljudima da nam ostave svjedočanstvo Božjega djelovanja u povijesti, napose u Isusu Kristu. Pismo je, možemo reći, zadnji korak Božjega *samoponiženja u Isusu Kristu*. Isus Krist postaje u Euharistiji *riječ i kruh* koji blagujemo.

Stoga smo zahvalni svomu mladom naraštaju studenata teologije koji su se osmjelili na danas sudobni način komunikacije, na vlastiti internetski portal. Prije više od osamdeset godina hercegovački su bogoslovi izdavali svoj almanah *Stopama otaca*. To je ostalo zabilježeno i ukoričeno u knjižskom obliku. Volio bih i želja mi je kad bi i naši današnji studenti bogoslovi svoje birane priloge s ovoga portala objavili u knjižskom obliku, kao spomen i svjedočanstvo naraštajima koji dolaze. A svim čitateljima *Glasnika mira* toplo preporučujem ovaj portal, kao svjedočanstvo te kao zanosno svjedočenje svoga zvanja i odabira franjevaštva u Kristovoj Crkvi.

Završeno 3. međunarodno hodočašće osoba s invaliditetom „U Gospinoj školi“

Vidimo se u Međugorju i dogodine, na 4. hodočašću!
Tim je pozdravom fra Marino završio ovogodišnje 3. međunarodno hodočašće za osobe s invaliditetom „U Gospinoj školi“ koje se u Međugorju održavalo od 23. do 26. listopada 2014.

Organizatori su i ovoga puta bili fra Marino Šakota ispred Župnog ureda Međugorje, Udruga „Susret“ iz Čitluka i Majčino selo. Uspriko bojazi oko izvođenja progra-

ma zbog velikog broja prijavljenih sudionika (oko 1350) i različitih jezičnih skupina (skupine iz Poljske, Slovačke, Ukrajine, Latvije i Italije), sve je na kraju proteklo u velikoj radosti, molitvi i zahvalnosti, napose Gospi koja je unatoč lošim vremenskim prognozama podarila sunčano vrijeme tako da su se misna slavlja i ostale aktivnosti mogle održati na vanjskome oltaru crkve, a molitveni dio na Podbrdu i Križevcu. Glazbena, kreativna i sportska radionica u Majčinu selu tako-

der su uspješno izvedene uz pomoć volontera Udruge „Susret“ i momaka iz Zajednice „Milosrdni Otac“. Na kraju susreta upućena je zahvala domaćinima i svim župljanima Međugorja koji su uistinu velikodušno i susretljivo osvojili srca baš svakoga gosta. Svi smo zajedno naučili lekciju da je prihvaćanje križa i poteškoća, vlastitih granica i granica drugih jedini način kako se gradi zajedništvo i svjedoče ljubav i mir.

Paula Tomić

Svjedočanstvo jedne sudionice s Brača

Jedna sam od 1300 sretnih ljudi koji su bili sudionici 3. međunarodnog bolesničkog hodočašća koje je održano od 23. do 26. listopada ove godine. Teško je riječima opisati kako sam se osjećala u Međugorju, teško je opisati cijelu tu „zaraznu“ radost, veselje, ljubav, dobrotu, zajedništvo i srdačnost koja je izbijala iz svake osobe i širila se naokolo. Dobila sam veliku Božju milost što je preko dobrih i krasnih ljudi djelovao da bih i ja bila sudionica nečeg tako

veličanstvenog u vašoj župi. Duša i srce su mi puni i osjećam se iznimno zahvalnom i počašćenom. Svjesna sam da je trebalo puno muke, truda i vremena da se organizira ovo hodočašće za ovoliko ljudi. Beskrajno sam svima zahvalna, a bilo vas je puno koji ste na različite načine sudjelovali u tome. Neopisivo velika hvala svim volonterima, voditeljima, svim hodočasticima, svim dragim ljudima koji su nas primili sa srcem i dušom u svoj dom, ugostili nas kao da smo kraljevi.

Hvala župi Međugorje, svim svećenicima, časnim sestrama, Majčinu selu... Hvala dragoj Vicki na govoru ohrabrenja i potpore, hvala našoj dragoj Gospi što je odabrala Međugorje te hvala dragomu Bogu što živim u Postirama na otoku Braču. Ovo ću hodočašće pamtili cijeloga života i ako dragi Bog da zdravlja, opet ću sudjelovati sljedeće godine. Bog vas sve blagoslovi!

S ljubavlju Ljubica Arnerić

Obljetnica smrti fra Petra Vlašića

Na 8. studenoga navršavaju se dvije godine od smrti fra Petra Vlašića, međugorskog župnika. Fra Petar je rođen 19. srpnja 1936. u Sovićima, župa Gorica. Za svećenika je zaređen 11. listopada 1966. Obnašao je službe župnoga vikara i župnika u deset župa te bio gvardijan u Mostaru i defnitor Hercegovske franjevačke provincije.

U Međugorju je živio od 1999., a službu župnika obavljao je od 2007. do svoje smrti. Zračio je dobrotom, srdačnošću, jednostavnošću i ljudskom toplinom, kakav je ostao i u danima teške bolesti. Pokopan je na međugorskom groblju Kovčića. Na obljetnicu fra Petrove smrti za nj će se u župnoj crkvi u 18 sati slaviti sveta Misa.

Novinar iz Irske: Međugorje je moj dom

Proteklih dana u Međugorju je boravio Ollie Clarke, novinar iz Irske koji radi na kršćanskom radiju Spirit Radio Ireland. Kaže da je posao koji radi velik dar jer može svjedočiti svoju vjeru. U Međugorje je došao prvi put 1995. godine, a od tada ga je posjetio još 30 puta te ističe: „Međugorje je moj dom. Ono je otvorilo moju vjeru, dalo mi je alate koje sam trebao da bih prosvijetlio poruku evanđelja u svome srcu.“ Životna priča ovoga hodočasnika vrlo je zanimljiva i protkana Božjim blagoslovom unatoč obiteljskim tragedijama i suočavanju s teškom bolešću koju je pobijedio s Isusom i Marijom.

Statistika za listopad 2014.

Broj podijeljenih sv. pričesti: 200.500
Broj svećenika koncelebrana: 4.075
(131 dnevno)

Hodočašće župljana Brestovskog

Sedamdeset i sedam hodočasnika iz župe Brestovsko posjetilo je u mjesecu listopadu Međugorje. Nakon dolaska zaputili su se na Križevac razmatrajući postaje križnoga puta i moleći krunicu, a potom su išli na Brdo ukazanja. S hodočasticima s raznih strana svijeta sudjelovali su u večernjem molitvenom programu koji je započeo u 17 sati molitvom krunice na vanjskome oltaru crkve sv. Jakova. Svetu Misu u 18 sati predslavio je brestovački župnik fra Damir Pavić. Na internetskoj stranici župe Brestovsko može se pročitati i neko-

liko svjedočanstava koja govore o milostima koje su mladi primili tijekom ovoga hodočašća. „Na Podbrdu mi je bilo odlično. Kroz mene je prolazila Božja ljubav, a ja sam se osjećao predivno. Nisam mogao ni zamisliti da je to mjesto tako lijepo. Kada sam stigao do Gospina kipa, osjetio sam nešto neopisivo, nešto veoma lijepo. To je bila Božja ljubav koja me ojačala i dala mi snagu da ostanem jak u svojoj vjeri. Kada budem imao priliku, ponovno ću otići u Međugorje“, piše jedan mladić iz župe Brestovsko.

Posjet sestara Služavki Maloga Isusa i njihovih suradnica

U subotu 11. listopada u popodnevnim satima Majčino selo u Bijakovićima posjetile sestre Služavke Maloga Isusa zajedno s odgojiteljicama iz zajednica u Mostaru, Vitezu i Sarajevu u kojima se odvija odgojno-obrazovni rad s djecom. Nakon pozdrava i dobrodošlice ravnatelj fra Dragan Ružić ukoliko im je predstavio nastanak i povijest Majčina sela. Potom su zajedno obišle Selo te zajednicu Milosrdni Otac. Na kraju su posjetile jednu od kuća u kojima žive djeca te se zadržale u kratku druženju izmjenjujući iskustva iz rada i odgoja.

„Fra Dragan nam je također pripremio okrjepu i prigodan dar te smo tako osvježeni, puni dojmova nakon pregleda svih raznolikih djelatnosti, svratili u crkvu u

Seminar za glazbene sekcije Frame Hercegovina

Od 10. do 12. listopada 2014. godine u međugorskoj je Kući mira pod krilaticom „Blagoslovljen Bog uvijek“ održan seminar za glazbene sekcije hercegovačke Frame. Seminar je organiziralo područno vijeće Frame Hercegovina, a sudjelovalo je 40 framaša iz 16 bratstava. Seminar su pri-

premili i vodili fra Tihomir Bazina i fra Branimir Novokmet, a nazočio je i područni duhovni asistent fra Slaven Brekalo. U petak u 16 sati počelo je okupljanje i prijava framaša. Poslije prijave uslijedio je odlazak na večernju sv. Misu u crkvu sv. Jakova. Nakon večere započeo je program seminara, predstavljanje i uvodno predavanje. U subotu je

program počeo jutarnjom molitvom, a tijekom dana održane su radionice na kojima su uvježbavali pjesme za euharistijska slavlja, rad po skupinama te plenum. Tijekom cijeloga seminara voditelji su stavili naglasak na odabir pjesama za liturgijska slavlja. Seminar je protekao u glazbi, pjesmi i molitvi.

Proslavljena svetkovina sv. Franje

Svetkovina sv. Franje, utemeljitelja franjevačkoga reda, svečano je proslavljena u Međugorju u subotu 4. listopada. Tradicionalan i svečan obred preminuća svetoga Franje, ili latinski *Memoria Transitus*, utkan u okvire liturgijskoga obreda, slavljen je na uočnicu svetkovine nakon večernje sv. Mise na vanjskome oltaru župne crkve sv. Jakova. Svetu Misu i obred preminuća predvodio je fra Stanko Čosić. Obredu su nazočili i brojni hodočasnici koji u listopadu, Gospinu mjesecu, borave u Međugorju.

Kao i uvijek, u Međugorju boravi velik broj hodočasnika iz Irske. Mnogi su od njih ovdje prvi put. Među njima je i Marry O'Farrel koja ističe da je uporno odbijala pozive da dođe u Međugorje: „Uvijek sam govorila da ću jednom otići. Moja je suseda organizirala put ovamo iz Irske, a ja sam zapravo bila rezervirala put za Lurd. Onda mi je ona rekla da je ovaj put organizirala posebno za mene kako bih došla u Međugorje. I evo, sad sam ovdje. Glavni razlog zašto sam ovdje je molitva za nutarnji mir i molitva za moju majku koja je

imala automobilsku nesreću. O Međugorju znam tako malo, ali sam uvjeren da me Gospa dovela ovamo iz nekog razloga. U odboru sam za organizaciju hodočašća za invalide u Lurd i organiziram klanjanje u Irskoj. Upravo smo proslavili 25. obljetnicu klanjanja u našoj župi i jako smo ponosni na to.“

Najava: Obljetnica smrti fra Slavka Barbarića

Uponedjeljak 24. studenoga 2014. obilježavamo 14. obljetnicu smrti apostola Gospinih poruka fra Slavka Barbarića. Molit ćemo Križni put u 14 h uz Križevac i sjetiti ga se na mjestu gdje je izdahnuo. Na sv. Misi u 18 h molit ćemo za njega i s njime.

Umro otac John Chisholm, dugogodišnji međugorski hodočasnik

U četvrtak 23. listopada 2014. u 93. godini života od srčanog je udara preminuo otac John Chisholm, svećenik Družbe Duha Svetoga iz Irske, dugogodišnji međugorski hodočasnik. Otac John je svećenik od 1946., a u Međugorju je proveo šest godina, od 2000. do 2006., služeći Bogu, Gospi i međugorskim hodočascima engleskog govornog područja. Dok je boravio sa svojom majkom, čuo je što se događa u Međugorju i oduvijek ga je želio posjetiti. Ubrzo nakon njezine smrti primio je poziv da se pridruži skupini koja ide u Međugorje. U tom se je tjednu potpuno zaljubio u Gospu i toj je ljubavi vjerno služio do kraja svog života.

Šahisti iz Slavonije i šahovski turnir u Međugorju

Članovi Šahovskog kluba „Posavac“ iz slavonskobrodskog prigradskog naselja Ruščica u kolovozu su jedanaesti put hodočastili u Međugorje. Tom su prilikom sudjelovali na pojedinačnom šahovskom turniru „Međugorje 2014.“ Među deset igrača najuspješniji je bio majstorski kandidat Darko Bajan koji je iz devet kola osvojio osam i pol bodova. Drugo je mjesto pripalo Mati Opačku sa osvojenih

sedam bodova, a treće je osvojio kadet trećekategorik Benjamin Grgurević sa osvojenih šest bodova. Odličja je podijelio Luka Čondić, član ŠK „Posavac“.

Sudac turnira bio je Mato Opačak, a zamjenik Luka Čondić. Šahisti su s članovima svojih obitelji redovito sudjelovali u večernjem molitvenom programu te molili krunicu na Brdu ukazanja i Križni put na Križevcu.

Prvi festival mladih u Poljskoj

Od 14. do 16. studenoga ove godine u Piotrkowu Trybunalskom u Poljskoj održat će se Prvi festival mladih po uzoru na međugorski Mladifest. Festival će voditi fra Stanko Čosić koji će otputovati u Poljsku zajedno s vodiocem Jakovom Colom, s Framom i zborom koji je pjevao na XXV. festivalu mladih u Međugorju. Međugorskom će se zboru u Poljskoj pridružiti i dva autobusa mladih. Pjevanjem, plesom, molitvom i svjedočanstvom prelikat će se veličanstvena atmosfera međugorskog Mladifesta, a susret će biti prevođen simultano.

Susretu će se pridružiti i gosti iz Poljske: svećenik Piotr Pawlukiewicz, poznati propovjednik za mlade, a Muniek Staszczuk, pjevač poznate skupine „T. Love“, održat će koncert i dati svjedočanstvo o svojoj vjeri. Također ćemo čuti svjedočanstvo iz zajednice Cenacolo te svećenika Mareka Bałwasa. Organizator Festivala je Zaklada „Divine Mercy“ koja vodi Poljski informativni centar MIR Međugorje. Sudjelovanje na Festivalu moguće je nakon prethodne prijave preko internetske stranice www.centrummedjugorje.pl.

Srdačno Vas pozivamo da sudjelujete na Festivalu mladih u Poljskoj.

Novo u nakladi ICMM-a

U nakladi ICMM-a ovih je dana objavljena sedma knjiga *Primjeri potiču i privlače, hrabre i opominju* autora fra Petra Ljubičića. U mnoštvu primjera svaki će čitatelj pronaći štivo za sebe, a mi donosimo primjer „Kako se je najbolje vježbati u poniznosti i strpljivosti“.

Iz sadržaja: Kako se je najbolje vježbati u poniznosti i strpljivosti

Imaš li nekoga tko ti zagorčava život, čije te ponašanje smeta, i dovodi do ludila? Ako imaš, blago tebi! Ako nemaš, brzo ga pronađi! Jer on je za tebe „suho zlato“.

Sv. Bernard govori: Kad bi se dogodilo da u jednom samostanu ne bi postojao monah koji bi ostaloj braći bio teret i križ - nedostajalo bi tada tom samostanu nešto veoma dragocjeno i važno. Prior bi se morao obratiti susjednom samostanu i odande si posuditi jednoga takvog monaha. J. B. Bossuet kaže: Bog koristi osobe, koje nam nanose zlo, da vježba našu poniznost, našu strpljivost. Uvidjet ćemo jednoga dana koliko su nam korisni oni koji nas razapinju. To i jest normalno: kako bi inače znao ima li u tebi ljubavi Božje prema bližnjemu? - Kako se odnosi tvoje srce prema bližnjemu? - pita sv. Franjo Saleški. - Ljubiš li ga doista i to iz ljubavi prema Bogu?

Želiš li to točno znati, stavi si pred sebe neugodnog, antipatičnog čovjeka. Na jednome takvom vježba se tvoja ljubav prema Bogu u bližnjemu: još više na onom čovjeku koji ti je riječju i djelom zlo učinio. Ispitaj se, je li tvoje srce prema njemu u redu, pada li ti teško da ga ljubiš. Sv. Toma Akvinski govori: Samo ljubav daje razliku između sinova davolskih i sinova Božjih.

Imaš li, dakle, nekoga tko ti zagorčava život? Ako nemaš, brzo si ga nađi!

Prava ljubav sve prihvaća

Ako kažemo da volimo Gospu, to znači da imamo u nju povjerenja, da smo spremni prihvatiti sve što nam ona ovih godina govori. Jesmo li svjesni da je nebo otvoreno i da nam Bog ovih godina preko Marije govori? Ako jesmo, to je velik dar, nov trenutak jer živimo u novu duhu, u duhu poruka.

Antonio Strocchia, trajni đakon

Prošle me godine u sakristiji župnik upitao mogu li svjedočiti na Mladifestu. Odmah sam pristao, nisam mogao odbiti. Zato vam se sada obraćam, dragi mladi. Nadam se da smo ovdje svi mladi. Fra Slavka su ljudi pitali mogu li u svojim zrelim godinama sudjelovati na Mladifestu, a fra Slavko im je govorio: „To ovisi o tebi. Voliš li Gospu? Ako je voliš, možeš!“ Mi koji smo sada ovdje, volimo li Gospu? Jesmo li sigurni? Odgovor na to pitanje uključuje veliku odgovornost.

Očekujemo li poruku iz znatizelje?

Isus danas nastavlja govoriti ono što je rekao Ivanu ispod križa: *Evo ti majke!* Evo one koja vas doista ljubi! Potvrdu nam Gospa daje u svakoj poruci. U svakoj nam zahvaljuje, a mi joj zahvaljujemo na njezinoj ljubavi koja je istinita, besplatna i bezuvjetna. „Kada biste znali koliko vas ljubim, plakali biste od radosti“, kaže Gospa. Njezina je ljubav istinita jer nas ne ljubi zato što smo dobri, nego zato što po njezinoj ljubavi možemo postati dobri. Kada osjećamo da smo ljubljeni, onda možemo slušati njezine savjete i prijedloge za nov život. Ona govori jednostavnim, majčinskim riječima. No, jesmo li mi prihvatili majčinu ljubav? Jesmo li spremni? Želimo li prihvatiti njezine poruke? Koliko puta pročitamo njezine poruke, a kad se vratimo u svoju svakodnevicu, ne živimo ih. U poruci od 2. svibnja Gospa je to jasno rekla preko Mirjane: „Malo je onih koji me razumiju i koji me slijede.“ Toliko očekuju poruku samo iz znatizelje. Kad ju pročitamo, spremimo je u ladicu. To ne valja. Ako smo takvi, molimo za milost promjene. Gospine su poruke velika pomoć u duhovnome životu, ukazuju nam na ispravan put da nađemo Isusa. Ivan vidjelac rekao nam je da je već na početku ukazanja Gospa više puta ponovila da je ovo svijet bez Boga, da je tvoj život bez Boga.

Vrlo poseban poziv

Gospa nas konkretno zove, a to možemo razumjeti samo preko molitve. Ovaj sam put

iznova iskusio da se u Međugorje dolazi zato što nas Gospa poziva. Meni je to ovaj put bio poseban, vrlo poseban poziv. Ljudski gledano, okolnosti nisu bile takve da bih ja danas mogao biti ovdje. Moja najstarija kći Vanja rodila se za nebo prije nekoliko dana, u noći s ponedjeljka na utorak, 28. na 29. srpnja. Od početka godine, kao i svake godine, planiram dolazak u Međugorje s hodočasnici za 30. srpnja. Bol zbog gubitka djeteta bila je tako jaka da nisam mogao zamisliti odlazak na hodočašće. Moja dužnost supruga i oca drugo dvoje djece bila je ostati s njima u tako tešku i bolnu trenutku, iako su i oni odrasli uz Međugorje. Mislio sam da neću sudjelovati na 25. Mladifestu. Prvi ću put pratiti Festival iz daljine. Pravili smo planove bez Boga, u skladu s našim nacrtima i našim razmišljanjem. No što se dogodilo?

Dana 29. srpnja pripremali smo osmrtnicu za našu kćer Vanju. Moja supruga i ja u istom smo trenutku izgovorili istu rečenicu: *Rodila se za nebo*. To su riječi koje je Gospa rekla u poruci od 25. studenoga 2000., dan poslije fra Slavkove smrti. Te sam riječi ponavljao hodočasnici toliko puta. Te su riječi promijenile naše duševno stanje. U tom smo trenutku imali dojam da ih je Gospa uputila upravo nama. Osjetili smo utjehu i moja je supruga s osmrtnice maknula riječi koje izražavaju tugu i žalost. Gledao sam je i ona mi je odgovorila: „Ovo nije žalosna vijest. Ne govorimo o smrti, nego o rođenju.“ Ponovilo nam se iskustvo koje smo imali u Međugorju kada je umro fra Slavko. Dan fra Slavkove smrti bio je dan žalosti, bili smo čak srditi, no kad je sutradan Gospa dala svoju poruku, to je fra Slavkovo smrti dalo drukčiji smisao.

Sutradan, 29. srpnja u 8 sati ujutro dok smo molili uz odar naše kćeri, moja me supruga vedra lica pogledala i rekla: „Antonio, ti sutra s hodočasnici ideš u Međugorje!“ Kao da mi se Gospa preko supruge obratila i rekla: „Hvala ti što si se odazvao momu pozivu!“ Nakon trenutka duboke tišine rekao sam ženi: „U redu, Eleonora, ići ću s hodočasnici!“ Te riječi iz Gospine poruke da se naša kći rodila za nebo toliko su me utješile da sam osjetio čak i nešto kao zanos. Još jednom sam iskusio da nam u Međugorju Gospa daje mi-

lost živjeti sve ono što nam kaže, samo ako to želimo. Svi bismo trebali krenuti od rečenice „Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu“.

Osjećam li da mi je Marija majka?

Pogledajmo dobro u svoja srca. Osjećam li da mi je Marija majka? Vjerujem li da me je Gospa doista pozvala, da mi se doista želi obratiti? Što mi ima za reći, što će me pitati? Jesam li spreman prihvatiti njezine savjete? Osjećam li radost u srcu? Kako to da Gospa svaku poruku završava riječima „Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu“?

Trebalo bi mnogo tišine da bismo odgovorili na sva ta pitanja, no mi si ne uzimamo vremena. Osjećaš li radost u srcu kad čuješ „Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu“? Ta rečenica ne smije postati navika, nego izvor neiscrpane radosti. Bog te preko Marije zove jer si mu važan. Ti si onaj dragocjen biser iz Matejeva evanđelja (Mt 13, 45-46), dragocjen biser koji Bog traži. Trebao bi imati ono isto čuđenje, istu euforiju kao i pastiri kada su susreli novorođenoga Isusa. Poput njih, i ti bi trebao slaviti i pun radosti vratiti se kući slaveći Boga. Imaš mogućnost uz pomoć Marije stvoriti odnos s Isusom, odnos kakav Isus želi. Gospa nas ovdje uči ljubiti i neprestano nam ponavlja da prava ljubav sve prihvaća. Ljubav nije sentiment, nego odricanje, koliko je to puta ponovio fra Slavko! Odricanje od sebe da bi se stvorilo prostora za Boga. To možemo razumjeti i izraziti samo postom. Pobjeđuje onaj

„Kada biste znali koliko vas ljubim, plakali biste od radosti“, kaže Gospa. Njezina je ljubav istinita jer nas ne ljubi zato što smo dobri, nego zato što po njezinoj ljubavi možemo postati dobri.

Foto: ICMCM

Gospa nas poziva da postom otvaramo svoja srca jer je Isus došao da bismo ga primili. Traži srce koje će ga primiti. Riječ Božja puna je ljubavi. Isusovo pravo mjesto na zemlji nisu jaslice, nego srce svakoga od nas.

koji gubi! To su proročke riječi koje je rekao moj biskup na vjenčanju moje kćeri Vanje prije nekih 11 godina. Moja je kći pobijedila u patnji.

Uspostaviti odnos s Isusom

Gospa nas poziva da postom otvaramo svoja srca jer je Isus došao da bismo ga primili. Traži srce koje će ga primiti. Riječ Božja puna je ljubavi. Isusovo pravo mjesto na zemlji nisu jaslice, nego srce svakoga od nas. Marija treba mene, treba tebe. Ona ne ide sama Bogu, ona je majka sviju nas. Ona pred Boga ide s nama. Očev pogled zahtjevno pita: Gdje su ti djeca? Mi moramo biti tu s istom ljubavlju i reći: Tu sam, tu smo!

Prije nego što odeš u Međugorje, uspostavite ispravan odnos s Isusom. Budimo svjesni da ima smisla slijediti Isusa, slijediti njega, a ne svoje gluposti. Naša kultura bez Isusa, naša znanost bez Isusa, naša politika bez Isusa, odgoj i obrazovanje naše djece bez Isusa, ekonomija bez Isusa, Crkva bez Isusa, emocije bez Isusa, kuća, posao, zabava bez Isusa smeće su koje nas uništava. Imajmo povjerenja u Isusa jer je rođen i uskrsnuo za tebe i za mene i za cijelo čovječanstvo.

Kvalitativan skok

Želim svima vama taj kvalitativni skok koji nam Gospa ovdje nudi. Moliti srcem, početi moliti kako je Isus molio. Za Isusa, moliti znači održavati odnos ljubavi i jedinstva s nebeskim Ocem i Duhom Tješiteljem. Moliti srcem za nas znači tražiti trenutke mira i tišine da bismo ljubili i bili ljubljeni, da bismo bili sjedinjeni s Bogom i ispunjeni ljubavlju. Bog ljubi i želi biti ljubljen. Molitva srcem znači udaljiti se od svakodnevnih buke i ući u Božji beskraj, ljubiti ga i slaviti. Ta molitva mijenja život i daje do tada nepoznate duhovne energije. Otvora spoznanju Boga, jer samo nas Bog može spasiti. Čini nas snažnima u kušnjama i vedrima čak i u oluji.

Prevela Marija Dugandžić

Isusova molitva – molitva srca

Otkada je zapadni svijet otkrio dalekoistočne duhovnosti, pomamio se i za njihovim metodama i tehnikama meditacije. Čovjek treba i traži jasna pravila i upute. Sjetimo se zato da u istočnoj kršćanskoj tradiciji imamo provjerenu i prokušanu metodu i tehniku koja molitelja vodi prema iskustvu božanske energije i svjetlosti.

Jean-Claude Larchet

Oci hezihasti stoljećima su prakticirali tihovanje i „Isusovu molitvu“ koja u istočnoj kršćanskoj duhovnosti zauzima ključno mjesto. To je unutarnja molitva u strogom smislu riječi. Kada je usavršena, postaje kontemplacija. „Gospodine Isuse Kriste, Sine Božji, smiluj mi se.“

Budući da je kratka, Isusova se molitva lako pamti, može se mentalno izgovarati lagano, brzo i u svim okolnostima. Čovjeku omogućuje da najlakše izvršava Kristovu zapovijed koja kaže „kako valja svagda moliti i nikada ne sustati“ (Lk 18, 1), kao i preporuku apostola koji podsjeća: „Bez prestanka se molite!“ (1 Sol 5, 17) Tu su preporuku oci shvatili doslovno, pokušavajući u sebi stvoriti stalno i stvarno stanje neprestane molitve. Prakticiranje Isusove molitve sastoji se, dakle, u ponavljanju te formule najviše što je moguće, sve dok ne postane učestala kao disanje ili kucanje srca, i tako – čak i u snu – ne postane „stalno sjećanje na Boga“, kako to nazivaju oci. Sveti Ivan Klimak savjetuje: „Zajedno sa zrakom koji udišeš, neka u

tebe ulaze riječi Onoga, koji je rekao: ‘Tko ustraje do svršetka, bit će spašen.’ (Mt 10, 22) Neka se pomisao na Boga sjedini s tvojim disanjem.“ Sveti Hezikije iz Batosa bilježi da takva molitva „niti iscrpljuje niti ometa dušu“ te dodaje: „Blažen onaj, čiji je duh posve sjedinjen s Isusovom molitvom, kao što se zrak sjedinjuje s tijelom i vatra sa svijećom.“ Ovo se ponavljanje u početku vrši vo-

„Kada moliš, ne pričaj mnogo da ti se duh ne rastresa u traženju riječi. Jedna jedina riječ carinika svidjela se Bogu i jedan jedini krik spasio je razbojnika. Blagorječivost u molitvi često rastresa duh i ispunja ga slikama, dok ga jednostavnost sabire.“

kalno, a onda mentalno. Savršenstvo dostiže kada srce samo od sebe spontano moli. Zato se ova molitva katkada zove i „molitva srca“.

Čista molitva

Apostol savjetuje čovjeku ne samo da neprestano moli (1 Sol 5, 17) nego i da Bogu prikazuje „čistu molitvu“ (usp. 2 Tim 2, 22). To je, prema ocima, cilj svake askeze. S takvom je molitvom povezano i spoznanje i gledanje Boga, što je vrhunski cilj kršćanskoga života. Sveti Izak Sirijac bilježi: „Cilj svake molitve i svih oblika molitve je čista molitva.“ Što to znači? To je molitva bez rastresenosti, molitva koju ne prate misli koje nisu povezane s njezinim sadržajem, što zahtijeva savršenu koncentraciju duha i posvemašnju sabranost svih ljudskih sposobnosti. Budući da je to kratka molitva, Isusova molitva pospješuje takvu sabranost: da se misli ne raspajaju, da duh ne luta, što se kod složenijih molitava lakše događa. Sveti Ivan Klimak savjetuje: „Kada moliš, ne pričaj mnogo da ti se duh ne rastresa u traženju riječi. Jedna jedina riječ carinika svidjela se Bogu i jedan jedini krik spasio je razbojnika. Blagorječivost u molitvi često rastresa duh i ispunja ga slikama, dok ga jednostavnost sabire.“

Da bi čovjek postigao željenu sabranost, nije dovoljna kratkoća korištene formule. Uz Isusovu molitvu povezuje se određeno duhovno, duševno i tjelesno držanje koje treba omogućiti molitvu bez rastresenosti. Prakticiranje Isusove molitve oci povezuju s metodom koja uključuje određenu psihofizičku tehniku, čija primjena zahtijeva određene preduvjete: samću, tišinu, tamu, nepomičnost i sjedeći položaj. Cilj ove tehnike je trostruk:

- Tijelu dati udjela u molitvi i omogućiti mu da primi njezine blagodati.
- Poticati trajnost molitve povezujući je s ritmom disanja. Brojni oci savjetuju da se prvi dio formule „Gospodine Isuse Kriste (Sine Božji)“ povezuje s udisajem, a drugi dio „smiluj mi se (grješniku)“ s izdisajem. Postoje i druge metode.
- Poticati koncentraciju, sabranost, pozornost. Sveti Kalisto i sveti Ignacije Ksantopulos bilježe: „Oci u ovome vide tek pomoć za sabranost duha, da bi se vratio

samome sebi, da bi se odvratilo od uobičajenoga nemira i da bi bio upozoran.“

Drugim riječima, sabrati duh znači da se duh spušta u srce. Riječ „srce“ označuje dvije stvarnosti: duhovnu i tjelesnu. S jedne strane, srce u novozavjetnome smislu označuje čovjekovu nutrinu, svekolike sposobnosti duše, točnije njihov korijen. Srce je ontološko središte čovjeka, njegova unutrašnjost, izjednačuje se s njegovom osobom. S druge strane, srce je tjelesni organ.

Spustiti duh u srce

Oci koji prakticiraju hezihiju ili tihovanje iz iskustva znaju da između duhovnoga i tjelesnoga srca – koje je središte tijela i princip života – postoji analogija. Zbog jedinstva između duše i tijela u čovjeku postoji veza po kojoj prvo ima svoje sjedište u drugome, tako da što utječe na jedno utječe i na drugo, iako je duhovno srce po prirodi neovisno od tjelesnoga. Duh je jedan od organa duhovnoga srca, kaže Izak Sirijac, njegov najvažniji organ, tako da duh figurativno često nazivamo „srcem“, iako je bolje govoriti o „oku srca“.

Duh je obično odvojen od srca. Izvan srca proteže se i rastresa u mislima i izlazi iz samoga sebe. Ovo nije nikakvo protuslovlje jer ako duh po svojoj naravi i biti ima sjedište u srcu, svojom se djelatnošću od njega udaljuje, tvrdi Grgur Palamas. Točnije rečeno, duh ima dva oblika djelatnosti. Prvi, koji sveti Denis Aeropagit naziva „pravocrtnim“, odgovara djelatnostima razuma, čiji je organ mozak. Drugi, koji naziva „kružnim“, njegova je najizvršnija i njemu najsvojstvenija djelatnost u kojoj „ne izlazi prema van, nego ulazi u sebe“, nalazi samoga sebe i ostaje sjedinjen sa srcem. Tako je zaštićen od svake devijacije. Molitva bi trebala odgovarati ovoj drugoj djelatnosti duha. Da bi joj se mogao posve posvetiti, ona prva mora prestati. Drugim riječima, „treba sabrati duh koji vani luta“ i vratiti ga unutra, vratiti ga srcu i tamo ga zadržati.

Psihofizička metoda

Oslanjajući se na vezu između tjelesnoga i duhovnoga srca, oci hezihasti preporučaju jednu psihofizičku metodu, koja bi onome tko je prakticira trebala omogućiti da „bestjelesno zadrži u tjelesnom stanu“ (Ivan Klimak).

- Treba pognuti glavu i bradu nasloniti na grudi (Nikodem Hagiorit), zatvoriti oči i unutarnji pogled usmjeriti na srce ili – kako preporuča sveti Simeon Novi Bogoslov – na središte trbuha, odnosno pupak. Sveti Grgur Palamas objašnjava: „Tko želi povratiti svoj duh samome sebi, da bi ga potaknuo ne na pravocrtno nego na kružno kretanje, ne će se sabrati samo izvanjski

Blažen onaj, čiji je duh posve sjedinjen s Isusovom molitvom, kao što se zrak sjedinjuje s tijelom i vatra sa svijećom. Ponavljanje se u početku vrši vokalno, a onda mentalno. Savršenstvo se dostiže kada srce samo od sebe spontano moli. Zato se ova molitva katkada zove i molitva srca.

koliko je god moguće, nego će zbog položaja tijela u svoje srce poslati snagu duha, koja inače preko pogleda izlazi van.“

- Treba, osim toga, usporiti ritam disanja i pomalo zadržavati dah. Za ovo postoje četiri razloga. Grgur Sinajski i Grgur Palamas kažu da nadzirano i usporeno disanje disciplinira duh i pomaže mu da se sabere. Određena bol koja može nastati zbog načina sjedenja ima blagotvorne učinke, tvrde isti oci, i isto tako pomaže u sabranosti. Usporeno disanje, bilježi Nikodem Hagiorit, omekšava tvrdo i usaljeno srce. Isti otac veli da to usporeno disanje pomaže svim sposobnostima duše da se objedine i vrte duhu, a po duhu Bogu. Drugim riječima, metoda ovdje pomaže da se sve sposobnosti objedine u molitvi i usmjere na Boga, te da čovjek u cijelosti postane molitva i u cijelosti se sjedini s Bogom.
- Ova psihofizička metoda sjedinjuje duh s disanjem, prisiljava ga da zajedno s disanjem uđe u grudi sve do mjesta gdje se nalazi srce. Sveti Nicefor Samotnjak savjetuje: „Saber svoj duh, udahni ga u svoje nosnice jer on tim putem ide sve do srca. Natjeraj ga da siđe u tvoje srce zajedno sa zrakom koji udišeš.“
- Napomenimo da se ova tehnika ne smije primjenjivati bez pomoći prokušana duhovnika, jer bi inače mogla prouzročiti

ozbiljne fizičke i psihičke smetnje. Ova psihofizička metoda nije nužna ni nezamjenjiva. Ona služi samo kao pomoć. Oci je savjetuju u prvom redu početnicima. Priznaju da se do istoga rezultata može doći i drugim putem. Nijedna tehnika ne može sama po sebi proizvesti duhovne učinke. Oni su samo i isključivo plod Božje milosti. Da bi se primila milost, treba vjerovati i gorljivo tražiti Boga u molitvi, a metoda je samo pomoć da bi čovjek usmjerio svoju pozornost.

Isusova je molitva nedjeljivo povezana s cjelokupnim asketskim životom. Ona je njegov početak i kraj. Budući da je molitva, ona je preduvjet asketskoga života. Da bi molitva postala čista i neprekidna, preduvjet je da se prijeđu sve etape asketskoga života. Isusovu molitvu uvijek treba pratiti budnost, bdijenje nad vlastitim srcem i duhom, čišćenje srca od svake strastvene misli i od svih predodžaba, slika ili misli koji su strani molitvi. Treba spomenuti i kajanje, poniznost i ljubav prema Bogu što je, prema ocima, bitno i neizostavno. Uz Isusovu molitvu treba voditi borbu protiv svih strasti sve dok one ne umru, i prakticirati sve vrline. Drugim riječima, Isusova je molitva nedjeljiva od aktivnoga prakticiranja svih Božjih zapovijedi.

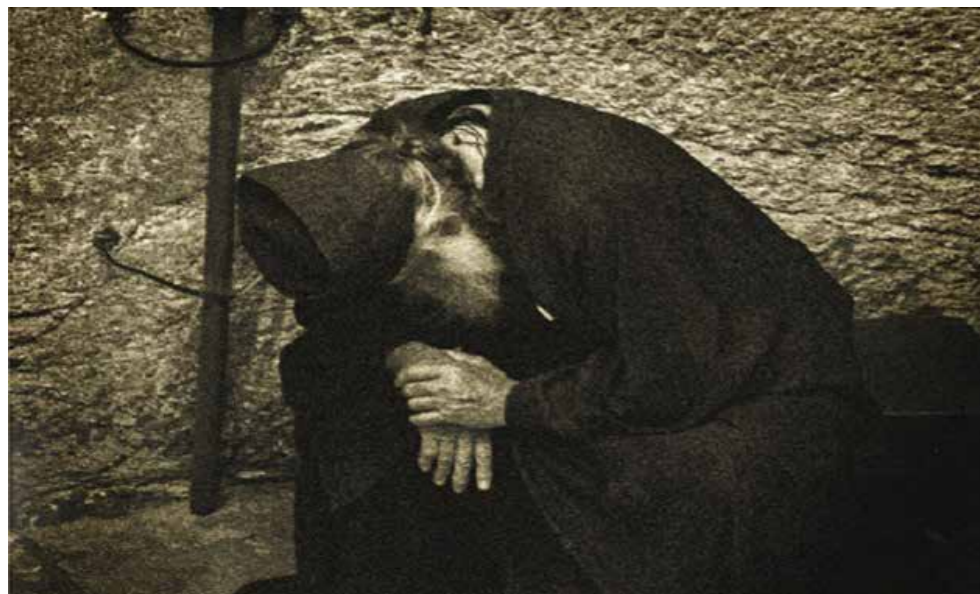
Obradila i prevela Lidija Paris

Hezihija – tihovanje

Hezihija (gr: ησυχία *hesihia* – mirovanje, tihovanje, šutnja) je molitvena tradicija koju prakticiraju uglavnom monasi hezihasti (gr: Ησυχαστής *hesihastes*). Hezihastička praksa započinje kajanjem i čišćenjem duše i tijela od strasti, a nastavlja se neprestanom unutarnjom molitvom srca. Plod joj je gledanje božanske svjetlosti, poput apostola na gori Taboru kod Isusova preobraženja. Hezihija nije samo askeza, već i posvemašnje okretanje čovjekovoj unutrašnjosti u jedinstvu s Crkvom i uz primanje svetih sakramenata.

Hezihastički način kontemplativnoga života temelji se na riječima evanđelja: „Kraljevstvo Božje je u vama“ (Lk 17, 21) i na

savjetima apostola Pavla: „Molite bez prestanka“ (1 Sol 5, 17). Svoje korijene vuče iz ranih monaških centara kršćanskoga Istoka: Kapadocije, Egipta, Sinaja, Carigrada. U 13. i 14. stoljeću hezihizam je doživio značajan procvat kao širok monaško-crkveni pokret na Svetoj gori, u Bizantu, na Balkanu i potom u Rumunjskoj i Rusiji. Neki zapadni teolozi smatraju ga „jednim velikim mističnim pokretom u pravoslavlju“. Teološke implikacije hezihastičkog duhovnog iskustva vrlo su značajne jer vode neposrednoj spoznaji Boga koji se javlja svojim energijama, dok u svojoj biti ostaje nedostupan. Hezihizam je utjecao na život i kulturu cijelog kršćanskoga Istoka.

Veličina i tragika kardinala Mindszentyja

Život i djelo Józsefa kardinala Mindszentyja neprestance izazivaju raspre među povjesničarima. Slika ni dan danas nije jasna, osim jednoga: bio je mučenik.

Mindszenty je živio u Habsburškoj Monarhiji, u Mađarskoj Republici, u Mađarskoj Kraljevini, u boljševičkoj Mađarskoj... Bio je rođeni organizator. U 27 godina aktivne neumorne svećeničke službe osnivao je škole, gradio crkve, snažno utjecao na život grada i okolice u kojoj je živio. Bio je odlučan čovjek koji je njegovao snažne i čvrste vrijednote, ali i puritanac. Položaj Katoličke Crkve, katoličke vjere i sudbina mađarskoga naroda bili su mu na prvome mjestu. Takvi ljudi imaju koliko prijatelja, toliko i neprijatelja.

Lidija Paris

József (Pehm) Mindszenty (1892. – 1975.) rodio se u seljačkoj obitelji kao najstarije od šestoro djece. Za svećenika je bio zaređen 1915. Povijesno razdoblje u kome je živio bilo je izrazito teško. Mađarska je proživjela dva svjetska rata, totalitarne režime i revolucije, a Mindszenty im je svi-ma bio trn u oku.

Propast Austro-Ugarske Monarhije

Austro-Ugarska se Monarhija raspada poslije poraza u Prvome svjetskom ratu. U listopadu 1918. na vlast u Mađarskoj dolazi grof Mihály Károlyi, koji 16. studenoga proglašava Mađarsku Republiku. Mindszenty u novinskim člancima kritizira vladu, a početkom 1919. u izbornoj utrci preuzima vodstvo novoosnovane Kršćanske stranke. Već u veljači biva uhićen i zadržan u kućnome pritvoru. U ožujku 1919. vlast preuzima komunist Béla Kun koji ubrzo uspostavlja diktaturu. Mindszenty je pušten na slobodu, ali ima zabranu govorenja. Prestaje se baviti politikom, gradi škole i crkve, posvećuje se pastoralu.

Drugi svjetski rat

Godine 1941. iz prosvjeda prema nacističkoj Njemačkoj odbacuje svoje njemačko prezime Pehm i za prezime uzima ime mjesta svojega rođenja. Godine 1944. papa Pio XII. imenuje ga biskupom Veszpréma. Mindszenty prodaje dijelove crkvenoga zemljišta te u svojoj biskupiji podiže 34 nove župe

i 11 katoličkih škola. Te iste godine mađarski nacisti preuzimaju vlast u zemlji. Biskup Mindszenty žustro kritizira progon Židova i biva uhićen. Oslobođen je u travnju 1945. kada je Crvena armija ušla u Mađarsku. U rujnu 1945. Papa ga postavlja za nadbisku-

pa Ostrogona, a u veljači 1946. imenuje ga kardinalom.

U vrijeme komunizma

Dana 1. veljače 1945. mađarski parlament ukida kraljevinu i uspostavlja republiku. U

medijima se Mindszentyja uporno prikazuje kao neprijatelja napretka, a režim organizira javne prosvjede protiv njega. U ožujku se donose „zakoni o zaštiti državnog uređenja i republike“ koji omogućuju kazneni progon neistomišljenika. U travnju se vrši premetačina katoličkih škola, a učitelje se optužuje da su državni neprijatelji. Narod se mobilizira i do daljnega zaustavlja nacionalizaciju privatnih škola. Kada je u ljetu 1946. jedan ruski vojnik u svađi ustrijelio svog sunarodnjaka, režim za to ubojstvo optužuje jednoga člana Katoličke mladeži i koristi priliku da ukine sve crkvene udruge, kao i vjeronauk u školama.

Godine 1948. komunistički režim Crkvi oduzima 3.148 katoličkih škola. Kardinal ne želi šutjeti, nego piše: „Komunizam je ateistička ideologija koja je po svojoj naravi protivna duhu Crkve.“ Obilazi gradove i sela i ohrabruje narod da komunistima ne prepusti školske zgrade. Mindszenty je predosjećao da će biti uhićen, zato je pismeno – za povijest – ostavio zabilješku da od slobodne volje nikada ne će odustati od svoje službe niti potpisati ikakvo „priznanje zločina“. Uhićen je dan po Božiću 1948. i odveden u noć. Iz kuće odlazi bez ičega, sa sobom nosi jedino sličicu Isusa okrunjena trnjem na kojoj piše *devictus vincit*: „Pobijeđen, on pobjeđuje.“ Ta mu je slika bila utjehom u njegovim najmračnijim trenucima.

Smatraju ga „središtem proturevolucionarnih snaga“. Noću ga tuku, a danju ispituju. Jeo je što je manje moguće jer je pretpostavljao da se u hrani nalazi otrov, droga... U životopisu koji je kasnije napisao kaže da su ga tjednima mučili i drogirali. Kada je poslije 29 dana konačno bio tjelesno i duhovno slomljen, Mindszenty potpisuje „priznanje svojih zločina“, no uz potpis stavlja oznaku c. f., što znači „pod prisilom“. Koji su bili njegovi „zločini“? Špijunaža u korist SAD-a i krijumčarenje devizama. Sudski je proces trajao od 3. do 5. veljače 1949. Iako je po zakonu trebao biti osuđen na smrt, osuđen je na doživotnu robiju (jer režim nije htio od njega praviti mučenika) koju je izdržavao u raznim zatvorima. Nikada nije zatražio amnestiju, naprotiv: zahtijevao je obnovu postupka i posvemašnu rehabilitaciju.

U međuvremenu, mađarski komunisti stvaraju „Mađarsku bez samostana“: Crkvi oduzimaju nekretnine, a 11.000 redovnika i redovnica izbacuju na cestu.

Mađarski ustanak

Osam godina poslije, u listopadu 1956., dolazi do mađarskog ustanka i kardinal izlazi iz zatvora. Vraća se u Budimpeštu gdje ga uz zvonjavu crkvenih zvona dočekuje odušev-

ljeno mnoštvo koje ga zasipa cvijećem. Već 2. studenoga, u dogovoru s drugim biskupima, s vodećih položaja uklanja svećenike koji su surađivali s komunističkim režimom. Na radiju drži govor: „Srušeni je režim počinio teške pogreške. Krivce treba redovitim putem dovesti pred lice pravde, a ne provoditi individualnu osvetu.“ Samo četiri dana poslije, sovjetska vojska ulazi u Mađarsku, a ustanici na zgradu parlamenta vješaju bijelu zastavu... Mindszenty bježi od moskovske odmazde i sklanja se u američko veleposlanstvo u Budimpešti. U krvavim danima koji su uslijedili stradalo je oko 2.600 mađarskih ustanika, oko 20.000 je pobjeglo iz zemlje, a njih 350 bilo je osuđeno na smrt. Zapad nije intervenirao.

„Problem zvan Mindszenty“

Svojim boravkom u američkom veleposlanstvu Mindszenty nameće težak diplomatski teret SAD-u. Jasno je da tamo ne može ostati zauvijek. Američki Kongres od predsjednika Eisenhowera traži da mađarskom kardinalu pruži azil u SAD-u. Vidljivo je da, čak i kada bi komunistički režim u najkraćem roku pao, mađarski primas ne bi ni fizički ni psihički bio u stanju vršiti svoju službu. U veleposlanstvu ga redovito posjećuje bečki nadbiskup, kardinal Franz König.

Godine 1959., u dogovoru s mađarskim vlastima i Vatikanom, SAD pokušava riješiti problem: Mađari su spremni dopustiti mu izlazak iz zemlje, a Vatikan mu nudi mjesto u Rimskoj kuriji. Mindszenty odbija. Šef KP-a Mađarske János Kádár izjavljuje: „Što se nas tiče, Mindszenty može ostati gdje jest sve dok ne ode ili u nebo ili u pakao.“

Budući da je vlada SAD-a počela raditi na okončanju hladnoga rata, a Sveta Stolica pokrenula novu „istočnu politiku“, *Slučaj Mindszenty* postao je preprjeka politici opuštanja. U lipnju 1971., prelat József Zágon s Mindszentyjem pokušava dogovoriti izlazak iz zemlje pod sljedećim uvjetima: Ostat će mađarski primas, ali će njegovom biskupi-

„Srušeni je režim počinio teške pogreške. Krivce treba redovitim putem dovesti pred lice pravde, a ne provoditi individualnu osvetu.“
(Kardinal József Mindszenty)

Mađarski komunisti stvaraju „Mađarsku bez samostana“: Crkvi oduzimaju nekretnine, a 11.000 redovnika i redovnica izbacuju na cestu.

jom upravljati apostolski administrator. Mađarsku će napustiti bez ikakvih objašnjenja. U inozemstvu ne će davati nikakve izjave koje bi mogle ometati odnose između Svete Stolice i mađarske vlade. Svoje memoare držat će u tajnosti i oporučno ostaviti Svetoj Stolici. Kardinal je imao zamjerke napose na ove dvije posljednje točke. Nakon što je i američki predsjednik Nixon počeo savjetovati odlazak iz Mađarske, shvatio je da je postao nepoželjan. Poslušao je Papu i napustio Mađarsku. U Rim je stigao u rujnu 1971. i na otvaranju Biskupske sinode koncelebrirao svetu Misu s Papom.

U lipnju 1973. svoje je memoare pokazao papi Pavlu VI. koji nije bio oduševljen njihovim objavljivanjem, ali ga nije ni spriječio. U njima Mindszenty kritizira vatikanski prelabav odnos prema komunizmu.

Da bi normalizirao odnose s komunističkom Mađarskom, Papa 1. studenoga 1973. od njega traži da se zahvali na službi nadbiskupa Ostrogona, što Mindszenty odbija. Bez obzira na njegovo odbijanje, njegova je biskupska stolica u prosincu proglašena slobodnom. Smijenjen biskup u siječnju 1974. traži povlačenje te odluke, no u veljači biva smijenjen „iz pastoralnih razloga“. Temeljno je načelo Katoličke Crkve da pastir mora biti uz svoje stado. U novijoj povijesti Crkve samo su dva kardinala napustila svoje vjernike: nadbiskup Varšave kardinal Hlond, koji je pobjegao iz Poljske 1939. kada su u nju umarširali Nijemci, te kineski kardinal Tien koji je pobjegao u SAD kada je postalo jasno da će vlast osvojiti maoisti.

Pobijeđen, on pobjeđuje

Mindszenty je 1971. došao u Rim gdje je proveo dva mjeseca, odakle je otišao u Beč gdje je preminuo 6. svibnja 1975. Dva dana poslije njegove smrti, prosvjednici su u Rimu tražili njegovu beatifikaciju, što papa Pavao VI. izbjegava. Po vlastitoj želji, pokopan je u marijanskom svetištu Mariazell. Poslije pada željezne zavjese, njegovi su posmrtni ostatci prenijeti u Ostogon 4. svibnja 1991. Na njegovu grobu piše: „Život ga je ponizio, smrt ga je uzvisila.“

Smrt – uspon od gnijezda do zvijezda

fra Mario Knezović

Osvećenosti Svih svetih i Dušnome danu posjećujemo grobove svojih najdražih. Tako svjesno koracamo mjestom gdje borave smrtna tijela naših pokojnika, susrećemo se s uspomenama koje su prekrivene grobnim pločama. Grobovi su mjesta gdje doživljavamo i krhkost ljudske egzistencije. To je mjesto na kojemu jasno osjetimo svoju ovisnost o Spasitelju. Groblje je ambijent u kojem se i nevjernik budi na molitvu. Groblje je mjesto gdje se grješnik udara u prsa i traži oprost. Stvarnost groba je poziv svakomu čovjeku da se obrati i vjeruje evanđelju. Taj nas progovori život koji nema kraja, život koji daje Isus Krist. Grobovi nam šapuću i pripovijedaju neka ne promašimo nebo, vječnost. Groblje je mjesto velikih poruka, razgovora

između neba i zemlje, između vječnog i prolaznog, između onoga danas i onoga sutra. Najzad, to je besjeda između onih koji daju život za našu slobodu i nas koji uživamo plodove blagodati zalivene krvlju.

Stajati uz grob bez nade u vječnost i ponovni život po Isusu Kristu bila bi gorka muka, očaj, beznade, promašaj i tjeskoba. Ali stajati uz grobove s kršćanskim uvjerenjem u neprolaznost po Isusovu uskrsnuću budi utjehu, vraća svjetlo i potiče misli na ponovni susret u kući Oca nebeskoga, gdje će se uplakana lica nestati svaka suza.

Uistinu je povijest čovječanstva do Isusova dolaska bila kraljevanje smrti. Krist tu stvarnost mijenja u kraljevanje života. On je svojom smrću pobijedio samu smrt, zato je i mogao klicati nakon uskrsnuća: „Zašto tražite živoga među mrtvima?“ (Lk 24, 5) Čovječanstvo, doduše, i dalje umire, ali umire s Kristom, da bi s Kristom vječno živjelo. Nakon što je Isus odvalio grobni kamen, kr-

šćanska groblja više nisu gradovi mrtvih, mjesta smrti i boli, već njive u koje Bog sije pšenično zrnje iz kojeg će, kad prohujaju vjetrovi i prestanu zime, niknuti nov život. Tu je istinu lijepo opjevao pjesnik Mak Dizdar: *Smrt nije kraj. Jer smrti zapravo i nema. I nema kraja. Smrću je samo obasjana staza uspona od gnijezda do zvijezda.* Ako je tu stazu okusio sam Bog, čega se mi bojimo? Ako je Gospi mač boli probo bok od tuge za sinom, zašto i mi ne bismo suzama zalijevali staze svojih najdražih koji su nas, tako nas vjera uči, napustili samo privremeno? Dobro je da se sjećamo i molimo za svoje najdraže. No, još je bolje da nasljedujemo njihove dobre primjere iz života, ali i da izbjegavamo ono što smo kod njih vidjeli ili doživjeli kao loše. Jer, zapisa filozof, smrt ne postoji, ljudi umiru tek kad ih mi zaboravimo. Predivna je i duboka pjesma našega pjesničkoga velika-na Antuna Branka Šimića *Smrt i ja*:

*Smrt nije izvan mene. Ona je u meni od najprvog početka: sa mnom raste u svakom času
Jednog dana ja zastanem a ona raste dalje u meni dok me cijelog ne proraste i stigne na rub mene. Moj svršetak njen pravi je početak: kad kraljuje dalje sama.*

Gospa vodi prema nečem boljem

Da nekome trebam reći nešto o Međugorju samo bih rekla: Otiđi, jer Međugorje mijenja život. Gospa te vodi prema nečem boljem.

Razgovarala Ivana Grbavac

Louise Irvine iz Sjeverne Irske u Međugorje je prvi put došla 2000. godine. O svom nam je dolasku kazala: - Kad sam došla prvi put, nisam znala što trebam očekivati. Tada sam shvatila da je ovo stvarnost, da je ovo posebno mjesto. Došla sam zato jer su i moji roditelji bili ovdje dvije godine prije toga. Tada sam studirala u Londonu i nakon razgovora s majkom, shvatila sam da moram otići u Međugorje. Nakon posjeta Međugorju moj se život potpuno promijenio. Dotad sam išla u crkvu, molili samo i krunicu u obitelji, ali sve to što sam do tada radila nije bilo bitno kao što je bilo Međugorje. Bilo mi je drago što sam došla. I da nekome trebam reći nešto o Međugorju samo bih rekla: Otiđi, jer Međugorje mijenja život. Gospa te vodi prema nečem boljem.

Kad sam studirala pjevanje u Londonu, glazba mi je bila sve, ali nešto je nedostajalo. Kad sam došla u Međugorje, shvatila sam što je bilo to što je nedostajalo. Naporno sam radila i glazba mi je bila sve. I meni je to bilo nešto najvažnije, no tada sam shvatila da je Gospa najvažnija. I znala sam da će se moj život promijeniti. Počela sam moliti više i ljudi su vidjeli na meni promjene. Moja potreba da se izrazim kroz glazbu dolazila je i kroz glazbu koja se pjeva u crkvi. Dugo sam htjela biti operna pjevačica, ali sada ta želja nije toliko jaka. Odmakla sam se malo od toga i sve sam više uključena u crkvenu glazbu. Kad sam susrela vlč. Liama Lawtona, odlučila sam pjevati s njim godinu dana i rezultat našega rada je nosač zvuka „Glas anđela“. Anđeo nisam sigurno bila ja, nego moj anđeo čuvar. Snimajući album, bila sam sretna jer sam mogla surađivati s njegovim producentom. To je bilo uspješno. Onda sam dobila mogućnost suradnje s majkom Angelikom i pjevala sam na različitim mjestima u cijelome svijetu, ali meni je Međugorje u svemu tome najbitnije. Kad ovdje pjevam, Gospa pjeva preko mene, osjećam da mi Gospa daje snagu da

činim ono što ona želi. Ne znam kamo vodi moj život, ali vjerujem da Gospa ima plan.

Kada su mi rekli da će doći jedna hodočasnica, pitala sam o kome je riječ. Rekli su mi: Ona anđeoskoga glasa. Koliko je taj anđeoski glas okupio hodočasnika i župljana na humanitarnom koncertu u Majčinu selu?

- To je bilo sjajno iskustvo i vjerujem da je bilo mnogo onih koji su uživali u mom pjevanju. Ne osjećam da je to moja slava, ali kada pjevam Ave Mariju, znam da je to na Gospinu slavu. To je moja omiljena pjesma jer je to Gospina pjesma.

Kako su Vaši prijatelji, Vaša obitelj, prihvatili Vašu promjenu?

- Moji su roditelji sretni zbog mene i moram reći da su sretni jer je moja vjera jača. I ja sam kao osoba puno sretnija. U mene su uložili puno novca. Kada razmišljam, operna je pjevačica na jednoj strani, a na drugoj je strani pjevanje Gospi. Znam da je najbolja opcija pjevati Gospi i Bogu. Tada sam

potpunija, osjećam da su ljudi sretniji slušajući me dok pjevam tu glazbu, dok pjevam Bogu.

Što je tako posebno u Međugorju da tako često dolazite?

- Ja vjerujem da me Gospa poziva. Ja ništa ne planiram, Gospa sve to planira. Ove godine uopće nisam planirala doći. Bila sam u Rimu na kanonizaciji papa i to je bilo moje hodočašće. Sve ovo daje nov smisao mom životu i osjećam da moj život ide drugim, novim putem.

Želite li nešto za kraj podijeliti s našim čitateljima? Možete li onima koji nisu bili u Međugorju reći zašto bi trebali doći ovamo?

- Međugorje je mjesto mira, ovdje znate da Bog postoji. Svatko tko dođe ovamo, nakon posjeta Međugorju potpuno je drukčiji. Ovdje vlada jednostavnost života, neke male stvari: osmijeh franjevca, glazba u crkvi, jednostavno nebo.

Prevela Danijela Sušac

Sveta Gemma Galgani

S velikom mi je strogoćom Majka Božja uputila ove riječi: „Kćeri moja, dolazim s neba i želim sa sobom uzeti tvoje srce.“ Učinilo mi se da se približila mome srcu, uzela ga i prinijela ga sebi svojim rukama govoreći : „Ne boj se, budi dobra. Zaštitit ću tvoje srce tamo gore sa mnom! Bit će uvijek u mojim rukama!“ Zatim me blagoslovila i odlazeći od mene dodala: „Dala si mi svoje srce, ali Isus želi još nešto.“ „Što?“ upitala sam. Ona je odlučno rekla: „Tvoju volju!“ Zatim je iščezla.

fra Karlo Lovrić

U sprkos kratku životu Gemma Galgani (1878. – 1903.) bila je obasuta milostima Blažene Djevice Marije. Rodila se u Camiglianu, u provinciji Lucca. Kao dijete ostala je bez oba roditelja, bila krhka zdravlja i bolovala od mnogih bolesti. Godine 1899. Gemma Galgani bila je obilježena svetim ranama. Život joj je bio ispunjen nadnaravnim fenomenima i marijanskom mistikom. Njezin duhovni dnevnik, zbirka pisama i životopis zajedno s drugim svjedočanstvima najbolje govore o njoj.

Procesi proglašenja blaženom i svetom bacili su dosta svjetla na njezin život i sačuvali sjećanje na nju. Prilikom kanonizacije Gemme Galgani 2. svibnja 1940., papa Pijo XII. rekao je u svojoj homiliji: „Naš Gospodin Isus Krist koji uzvisuje ponižene udostojao se obasuti djevicu iz Luce brojnim milostima i karizmama, tako da na njezinu licu svatko može opaziti puninu čistoće, a u njezinim djevičanskim očima svijetao izraz njezine nevine duše. Njezin pogled blago nadahnjuje sve one koji se upućuju prema beskonačnoj Božjoj istini i ostavljaju svjetovne stvari.“

Žudnja za nebom od rana djetinjstva

Gemma je rođena 12. ožujka 1878. kao peto od osmero djece. Od pete je godine bila privržena Žalosnoj Gospi zahvaljujući poticajima svoje majke. Poslije četiri sina Gemmina je majka molila Isusa da ima i jednu kćer i bila je uslišana. Stišćući uza se malenu Gemmu, majka joj je kratko prije svoje smrti nježno rekla: „Ja sam bolesna. Sigurno ću uskoro umrijeti i morat ću te ostaviti. Toliko sam molila Isusa da mi dade kćerkicu i on me je uslišao. Tako bih te rado povela sa sobom u raj... Bi li htjela poći i biti s anđelima, s Gospom i Isusom Kristom?“ Majka je u svojoj kćeri probudila čežnju za nebom, a

kada ju je napustila, Gemma je našla utočište u kontemplaciji Gospe Žalosne u podnožju križa. Tom je kontemplacijom po Mariji i u Mariji Gemma sudjelovala u Isusovim patnjama. Osim anđela čuvara kojega je vidjela i čula, Gemma je uza se imala i neke svetce, posebice blaženu dušu Gabrijele od Žalosne (Franjo Possenti 1838. – 1882.) koji joj se ukazao i postao vodičem.

Bolest i ozdravljenje

Očeva smrt i teške bolesti izazvale su u mladoj Gemmi još veće patnje koje su podrivale njezine snage. Teško je oboljela. Imala je neku vrstu paralize i tumora na mozgu koji se nije mogao operirati. Dana 23. veljače Gemma je započela devetnicu blaženoj Margariti Mariji Alacoque, a 3. je ožujka iznenađeno potpuno ozdravila. Bila je poput mrtvaca koji se vraća u život da se ponovo obnovljena daruje Isusu i na se uzme nove patnje.

Mističan odnos s Blaženom Djevicom Marijom

Duhovnost Gemme Galgani vezana je uz Blaženu Djevicu Mariju. Njegovala je unutarnju prisnost s Presvetim Srcem Marijinim. Dana 15. kolovoza 1900. Gemmi se ukazala Blažena Djevica Marija i ponudila joj svoje Srce i svu svoju majčinsku zaštitu. U svom *Duhovnom dnevniku* od 19. srpnja do 3. rujna 1900. Gemma piše: „S velikom strogoćom Majka Božja mi je uputila ove riječi: ‘Kćeri moja, dolazim s neba i želim sa sobom uzeti tvoje srce.’ Učinilo mi se da se približila mome srcu, uzela ga i prinijela ga sebi svojim rukama, govoreći : ‘Ne boj se, budi dobra. Zaštitit ću tvoje srce tamo gore sa mnom! Bit će uvijek u mojim rukama!’ Zatim me blagoslovila i odlazeći od mene dodala: ‘Dala si mi svoje srce, ali Isus želi još nešto.’ ‘Što?’ upitala sam. Ona je odlučno rekla: ‘Tvoju volju!’ Zatim je iščezla.“

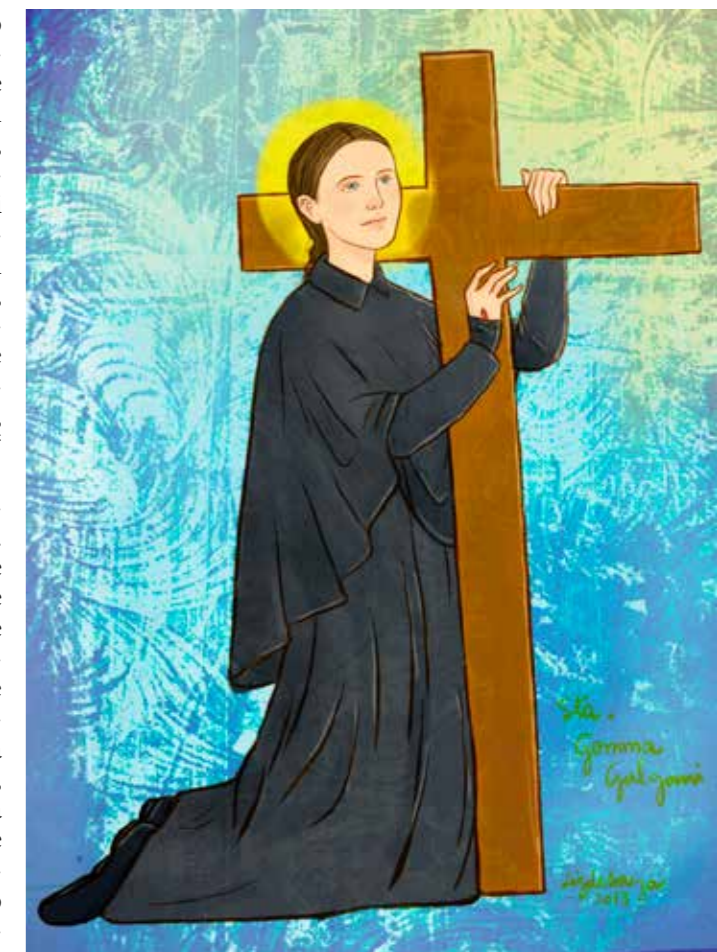
Poslije ove milosti Gemma je iskusila neizrecivu žeđ za prisutnošću nebeske Majke. Gospa joj se redovito ukazivala svake subote u određeno vrijeme kao Žalosna Gospa pod križem i svaki ju je put pripravljalna na duhovno jedinstvo sa svojim Srcem. Iz pisama koje je pisala svome ispovjedniku saznajemo da je ova duhovna kći Marijina uranjala u tajne Srca Blažene Djevice Marije i da su njezine suze bile suze nebeske Majke:

„Reci mi, moja Majko, što si učinila kada si vidjela Isusa okrunjena trnjem? Što je osjećalo tvoje Srce? Dobro razumijem da si doživjela veliku bol... Koje li razlike između moga i tvoga Srca! Isus je mrtav i ti, Majko, plačeš, a ja nisam dostojna da ti budeš ovdje! Zašto plačeš? Koji je razlog tvojih suza? Ako ti plačeš jer sam ja uvrijedila Isusa, Majko

moja, ja te mogu utješiti samo obećanjem da te neću više nikada uvrijediti. Učinit ću sve što mogu da više ne nanosim zlo Isusu. Ti me, Majko moja, pitaš što me tjera da toliko ljubim Isusa? Ne znam... Što mi je obećao? Ja ga pratim u njegovim mukama, pratit ću ga i u njegovoj slavi. Majko moja, ne bojim se sve žrtvovati: riječi, misli, patnje jer ne želim više vrijeđati Isusa. O, jadni grješnici, prestanite razapinjati Isusa, vi probadate i Marijino Srce!“ (31. ožujka 1900.)

„Jučer rano ujutro Majka Božja tražila je moju žrtvu. Kada sam pristala, oči su mi se ispunile suzama... Poljubila me je i rekla: ‘Ne znaš li da će tvoje patnje sjedinjene sa žrtvom križa otvoriti vrata nebeska?’ Nije mi rekla ništa drugo. Za vrijeme pričesti 8. svibnja, Gospa mi je ovako govorila: ‘Gledaj, kćeri moja, jutros sam ti dala sve. Dala sam ti ono što mi je najdraže: svoga Sina Isusa. Hoćeš li ti sada meni darovati ono što je tebi najdragocjenije?’ Odgovorila sam plačući: ‘Da, Majko!’ Suze su tekle same od sebe, protiv moje volje. Živio Isus! Živjela Marija! Ovoga jutra učinilo mi se da me je moj anđeo čuvar odnio k Isusu. Za me je to bio dan u raj!“ (9. – 13. svibnja 1901.)

Gemma Galgani napredovala je velikim koracima u mističnom odnosu s nebeskom Majkom. Što je taj odnos bio prisniji, to je više Gemma osjećala unutarnju potrebu da bude stalno s njome: „Majko! Moja predragaja Majko, tako me samu ostavljaš? Draga Majko, ja više ne mogu bez tebe živjeti. Majko moja, sjećaš li se dana kada si uzela moje srce sa sobom? Čuvaj ga još gore, uvijek s tobom, moja ljubljena Majko. Kod tebe ima svega u obilju. Što misliš da jedna djevojčica može učiniti bez svoje Majke? Da, Majko, ne osjećam se dobro, boli me glava, nije samo bol Isusova, ali ja obje boli podnosim vrlo dobro. O, draga Majko, nisam zadovoljna tobom, nisam te vidjela 14 dana. Više mi ne dolaziš. Ljubljena Majko, ne ostavljaj me, ne mogu bez tebe živjeti... Želim te uvijek imati. Ne želim se više odvojiti od tebe. Moja ljubljena Majko, vidiš koliko mi patnju nanosiš! Uzmim me sa sobom u raj. Svakoga te dana molim da bolne udarce moga srca sakriješ u svoje. Kad bi ti samo htjela! Tko će se mnome baviti ako ti odeš!? O, moja lju-

bljena Majko, ne mogu živjeti bez Majke, ti si moja!“ (28. kolovoza 1900.)

Posljednje godine

Nakon što je Gemma Galgani uzalud kućala na vrata nekih samostana, godine 1900. u svoju ju je kuću primio proizvođač svijetla Mateo Giannini. U toj su kući osim supružnika Giannini i njihovo jedanaestero djece živjeli jedan sluga, jedna kuharica, jedna teta i jedan svećenik. Gemmu su prigrlili kao svoje dvanaesto dijete. U toj je kući Gemma upoznala svećenika Germana Ruoppola kojega je privukla izvanredna Gemmina karizma. Postao joj je duhovni vođa u posljednjim godinama života tijekom kojih su je krijepile pobožnost obitelji Giannini i duhovna briga oca Germana. Kad joj se 1902. godine bolest pogoršala, duhovnik joj je savjetovao da otiđe iz ove obitelji. Gemma se osjećala potpuno napuštenu. Poput Krista u agoniji na križu, umrla je poslije podne na Veliku subotu 1903., a pokopana 12. travnja, na dan Uskrsa.

Svojim svjedočenjem i pismima koja je primao od Gemme, otac German doprinio je priznanju njezine svetosti. Godine 1931. papa Pijo XII. proglasio ju je blaženom, a već 1940. svetom.

Nastavak s 15. str.

Njegovi su se najbliži čudili: Kakvo je to pitanje? Pa mnogi te guraju! Oni ne vide razliku dodira ove žene koja vapije za promjenom svoga stanja od drugih slučajnih dodira. On tu razliku opaža. Imao je vrlo istančano osjetilo dodira i služio se njime.

Novi zavjet na mnogo mjesta govori o silnoj snazi Isusova dodira. Dovodili su mu bolesnike, on bi na njih polagao ruke i oni bi ozdravljali. Ruke su mu bile čudesne. Koga bi dotakao, bilo bi mu drukčije. On bi dotakao bolno mjesto – ono bi zacijelilo. Dotakao bi slijepa oči – one bi progledale. Dotakao bi začepljene uši – one bi se otvorile i ljudi bi čuli. Dotakao bi zavezan jezik i mucavi ljudi koji nisu mogli razgovijetno govoriti – govorili bi. To je Crkvi bilo do te mjere važno da je neke od tih trenutaka uzela u sakramente. U sakramentu krštenja svećenik dodiruje krštenika i govori Isusovu riječ na aramejskom: Efata. Otvori se! To je spomen na Isusov dodir jednog gluhonijemog čovjeka.

Miris

U vrijeme kad je Isus živio mirisi su, kažu nam, bili puno intenzivniji. Na Zapadu su mirisi svedeni na podnošljivu mjeru, intenzivni ugodni ili neugodni mirisi izbačeni su iz našeg društvenog života. U vrijeme kad je Isus živio, i mogućnosti higijene bile su drukčije, manje dostupne nego li nama. Stoga je mogućnost stvaranja bilo jakih ugodnih, bilo jakih neugodnih mirisa bila znatno veća. Znamo da su ugodni mirisi bili skupi, privilegij onih na dvoru, privilegij bogatih. Siromašni su to sebi mogli priuštiti rijetko, u posebnim trenucima, na dan vjenčanja ili na dan ukopa, recimo. Ukop je najčešće bio vrlo precizan trenutak kad bi siromašni pokušavali nabaviti miris da bi prigušili zadah smrti.

Ivan opisuje jedan slučaj koji je nama važan da znamo kako je Isus doživljavao ovo osjetilo. Isusov prijatelj Lazar iz Betanije bio je umro, on ga je bio vratio u život i nakon toga je došao kući k Lazaru i njegovim dvjema sestrama na večeru. Bilo je puno drugih Židova, njegovih prijatelja. Prije toga, dok je Lazar bio mrtav, kad je išao na njegov grob, jedna mu je od sestara bila rekla: Nemoj otvarati grob. Zaudara. Četiri su dana prošla od njegove smrti. Isus je to ipak učinio, a Lazar je izašao, vratio se u život i dogodilo se nešto neobično. Nakon toga ove su dvije neudane sestre i ovaj neoženjen brat – ta neobična obitelj – spremili gozbu, večeru. Za vrijeme večere jedna od Lazarovih sestara uzela je nardovu pomast koja miriše jako intenziv-

Foto Dani

no i koja je jako skupa, otvorila je i polila Isusu po nogama. Miris je bio toliko intenzivan da je napunio cijelu kuću. Svi su ušli u miris. On je, doduše, bio izliven na Isusa, ali je u trenu prešao na sve ostale. Svi su se radovali i u kući je sve bilo drukčije nego inače. Postalo je svježije, ugodno. Miris je stvorio drukčije ozračje. Jedino se jedan njegov učenik bunio. Juda nije uživao kao drugi, nego je prigovarao. Mrmljao je. On je pokvario miris i sebi i drugima. Imao je naoko dobre razloge. Činilo mu se besmislenim baciti toliko novca pa je smislio dobar razlog: siromahe. Isus mu je odgovorio: pustite je nek to čini za moj ukop! Isus je miris povezao sa smrću, a mi znamo da nas neugodni mirisi guraju prema smrti, a ugodni prema životu. Zato će se za Isusa u katoličkoj liturgiji govoriti i jezikom mirisa: on je Bogu ugodan miris. Stari je zavjet također poznavao Bogu ugodne mirise. Ugodan miris je znak života i zato je Isus pustio da se dogodi to izlivanje nardove pomasti u Lazarovoj kući. Htio je da ga se pamti po ugodnu mirisu.

Znamo da u Katoličkoj Crkvi ponekad imamo i takav dodir sa svetim: primjerice tamjan, ili kada svježije cvijeće zamiriše u crkvi. To je važan trenutak za razumijevanje kako Bog dolazi u našu blizinu i preko tog osjetila. Ako među vama ima onih sretnika koji su na Duhovski ponedjeljak bili u Jeruzalemu i dvorani posljednje večere, mogli su primijetiti da liturgija počinje tako da predvodnik liturgije prođe po crkvi i izlijeva miris na ruke vjernika. Na taj se način Božja neobična i živa blizina kuša ovim svakodnevnim osjetilom.

Okus

Okus je toliko važan da je Isus i nakon života na ovoj zemlji htio ostati s nama upravo preko ovog osjetila. Mi Isusa sad više ne vidimo,

ali vidimo njegovu dobrotu koju ljudi čine drugima i znamo: u toj je dobronosti prisutan. Vidimo njegovu prisutnost u ljepoti svijeta. Ne čujemo njegov glas, ali čujemo njegove riječi. Ostale su među nama. Čujemo i njegov nečujan glas u svojoj nutrini kad mu se otvorimo u molitvi. Ne mirišemo njegovu blizinu, ne dodirujemo ga, ali znamo: u okusu kruha i vina na oltaru, kad on siđe u njih, kušamo dobrotu Božju kroz dobrotu kruha i vina. Mi znamo da je on živio s ljudima, da je kušao ljepotu svijeta kroz okus: jeo je uvijek iznova s ljudima, odazivao se na njihove pozive, čak i na pozive svojih neprijatelja farizeja. Odlazio je k njima u njihove kuće i jeo i pio s njima.

Sa svojim je, prije nego je otišao s ovog svijeta, slavio posljednju večeru. Učio nas je da su glad i žeđ načini kako možemo otkriti nutarnju potrebu za Bogom. Međugorje nas, primjerice, uči da post – moje svjesno ulaženje u glad i žeđ – u meni otvara ne samo tjelesnu potrebu da ih utažim nego duboku duhovnu potrebu za Božjom blizinom. Možda nema nijednog tako jakog iskustva Božje blizine, snage njegova Duha, kao što je prolazak kroz iskustvo posta, kroz iskustvo da moje tijelo ima manje fizičke snage, ali ima više Božje blizine. Na ovakav je način on bio s nama. Kušao je svijet kako ga mi kušamo. Upoznao ga je na način kako ga mi poznajmo. Bio nam je blizak. Htio je da na njemu otkrijemo kako se svijet može vidjeti i život živjeti.

Na početku smo neobičnih duhovnih vježbi u Međugorju, sučelice Isusovoj riječi na Golgoti učeniku koga je ljubio: Gledaj, tvoja majka! i riječi majci: Gledaj, tvoj sin, tvoja kći! Kao da smo i sami pozvani otvoriti i oči, i uši, i miris, i okus, i dodir i sami tražiti gdje je on tu među nama. Htio je da imamo otvoren život, otvoren um, otvoreno srce, otvorena osjetila. I pozvao nas je ovdje k sebi da to od njega učimo.

Gospodine Isuse, mi smo se odazivali tvojim pozivu da otvorimo sve što si nam dao i kušamo život onkako kako nas ti želiš poučiti. Mi te molimo da kroz naše srce, kroz naše tijelo i kroz naše odnose prostruji snaga tvoja Duha, da ovdje naučimo gledati kako ti vidiš, slušati kako ti čuješ, kušati svijet kroz dobrotu koju si nam ti pokazao. Zahvaljujemo ti što nam otvaraš oči za svoju Majku da u njoj prepoznamo svoju majku. Zahvaljujemo ti što si nam dao svoje otvoreno srce i pokazao majčino Marijino otvoreno srce u koje smijemo ući i učiti što je u životu važno. Blagoslovi ovo vrijeme, daj nam sabranost duha da iz susreta s tobom otiđemo u život promijenjena uma, promijenjena srca i promijenjenih osjetila.

Tjedni molitveni program

– zimski raspored (od Mise na Križevcu do 1. svibnja)

Table with 2 columns: Day/Time and Program description. Days include Ponedjeljak i Srijeda, Utorak, Četvrtak, Petak, Subota, and Nedjelja i Blagdani.

Advertisement for Glasnik MIRA. Includes logo, contact information (Gospin trg 1, 88266 Međugorje, BiH), website URL, and radio frequencies for various regions like Banja Luka, Sarajevo, and Zagreb.

Pribilježio i preveo Zoran Pervan

Natalie, Panama Ovdje sam s prijateljima i rodbinom. Ovo mi je prvi dolazak u Međugorje i ovo me iskustvo obogaćuje, osjećam

da je jako bitno za moj život. Čim sam došla ovamo i vidjela koliko ljudi sa svih strana svijeta moli zajedno, shvatila sam da nas katolika ima mnogo. Nismo sami, iako nam se katkada čini da je tako. Ima nas mnogo i molimo se jedni za druge. Međugorje je kod nas dosta poznato, tako da sam još odmalena znala što se tu događa. Moja je sestra bila ovdje prije mene i to ju je iskustvo jako obogatilo pa kad se meni pružila prilika da dođem, nisam oklijevala. Kažu da Gospa svakoga poziva s razlogom i ja se nadam da ću otkriti svoj razlog.

Emilija, Poljska Imam devetnaest godina. Ovo mi je šesti dolazak u Međugorje. Prvi sam put bila ovdje kao dvanaestogodišnjakinja sa svećenikom i našim župljanima.

Mislim da je ovo jako posebno mjesto jer možete upoznati ljude, možete započeti razgovor sa svima jer su svi tako prijateljski raspoloženi. Atmosfera je sjajna, posebno navečer na klanjanju. To mi je najdraži dio Međugorja jer takav osjećaj ne možete pronaći nigdje drugdje. Zbog tog se osjećaja stalno vraćam u Međugorje.

Pavle Attila, Rumunjska Ako smijem biti iskren, došao sam samo zato da budem sa svojom obitelji, ali sada kada je prošao prvi dan, promijenio sam svoje mišljenje o Međugorju.

Ovo je kao dolazak na neki drugi planet. Iznimno mi je drago što sam došao.

*Sine moj,
roni suze nad mrtvim,
tužaljkom prokukaj
kao patnik skrhan:
ukopaj mu tijelo prema običaju
i ne uskrati počasti
grobu njegovu.*

(Sir 38, 16)